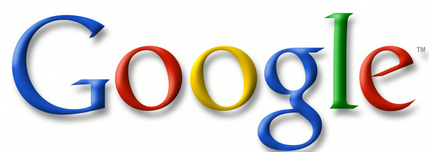

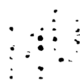
AMALIE SKRAM

SOMMER

SMAA FORTÆLLINGER

KØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)
FR. BAGGES BOGTRYKKERI
1899

INDHOLDSFORTEGNELSE

SOMMER

Deres hustru meget syg. —

Meget syg — hvad vilde *det* nu sige. — Hvis hun var så meget syg, hvorfor havde dr. Helt da ikke föjet til på telegrammet: Kom straks eller: Ønsker at se Dem. — Sagförer Knagenhjelm sad rank og solbrændt i det lille enspænderkjöretöj, der rulled afsted til stationen. Hans mörke, tætklipte hår skjultes næsten ganske af stanleyhatten, og de smale, blågrå öjne, under lige, kraftige bryn, fór uroligt om, mens de myste mod solvarmen. Han vendte stadig hodet fra vejens ene side til den anden, som så han efter nogen. Hænderne holdt han fast om skaftet af den hvide solskjærm, der var stukket ind mellem hans knæ.

En ung lysklædt dame med stor stråhat og i hånden en landliggerkurv, hvoraf der stak op et badehåndklæde, kom gående imod ham på kanten af den solhvide landevej. Hun holdt armen afværgende op mod den lysegrå stövsky fra kjöretöjet, og drejed med en prusten ansigtet ud mod söen, men i næste nu vendte hun sig lynsnart mod vognen og råbte overrasket: „Hvor skal De hen!"

Knagenhjelm fik hurtig kusken til at stanse.

„Til byen!" råbte han tilbage.

Damen kom fort hen til ham.

„Det sa De ikke et muk om ved frokosten. Skulde det være en flugt i hemmelighed?" hun så fortörnet på ham.

„Jeg fik telegram, straks De var gåt."

„Er det forretninger?"

Min kone er blet syg, vilde Knagenhjelm sige, men så var der noget inde i ham, som holdt igjen på ordene, så han ikke fik dem frem. Istedetfor bare nikked han.

„Det var da ærgerligt! Hvem skal nu sejle med mig?“

„Der er jo nok af dem. En hel kro fuld af hanner og hunner i alle aldere. Kutteren står til tjeneste.“

„Nej,“ sa hun kort og rysted heftig hodet.

Han betragted med velbehag hendes ungdomsfriske uregelmæssige ansigt med det nöddebrune hår, der viltert stritted op under hatteskyggen, og nöd det trodsig skuffede udtryk i hendes klare öjne, der glimted varmt som solblink i fjeldsöer. Så rakte han ud imod hende sin smukke faste hånd, som damen hastig greb.

„Farvel fröken.“

„Hvorfor skal De rejse“ — hun sa det surmulende, mens hun klemte fingrene fast om hans hånd og svajed den frem og tilbage. Vend heller om, og lad mig sidde op med.“

„Umulig,“ svarte han og smilte mismodig.

„Når kommer De tilbage da?“

„Véd ikke,“ han trak hånden fra hende,

og satte sig tilrette på sædet, men vendte sig straks igjen til hende og sa med et smil, der la en varm glans i hans noget hårde öjne, og viste de store, hvide fortænder under den krusede moustache: „Såsnart jeg bare kan, De sommerfé! Om et par dager, håber jeg. Kjör så kusk.“

Hun rev den store stråhat af hodet, og vifted med den, mens hun råbte efter ham: „Ja, for De må naturligvis selv sejle kutteren hjem. Og jeg har endnu en mængde ting at“ — mere hörte han ikke. —

Bevares vel hvor hun var söd! Knagenhjelm tændte en cigar, og læned sig tilbage i vognen. Hvor det ligned hende at rive hatten af hodet midt i solstegen, fordi det gik fortere end at få fat på lommetørklædet. Aldrig havde han truffet en så besnærende frejdig og ligefrem ung pige. Alt det, hun havde fortalt ham om sig selv og sine forhold i disse to dager, de havde vært sammen paa kroen — rigtignok fra morgen til aften —. Og det var kommet så naturligt.

Hun havde vært kemisk fri for fornemmelsen af, at der var noget påfaldende i denne fortrolighed fra en ung pige til en ældre herre, der ovenikjøbet var gift. Ingen af disse obligate afbrydelser og indledninger: „Ja, De maa ikke synes, det er underligt at jeg snakker saadan til Dem.“ Eller: „Gud véd, hvad De maa tænke om mig“ o. s. v. Det var netop *det*, der gjorde hende så frisk og oprindelig. Og ikke tale om noget slags koketteri, eller at hun et øjeblik brød sig om at lægge skjul paa, hvor godt hun syntes om ham. Heller ikke var der spor af noget smægtende, eller forelsket over hende. —

Ikke Spor! —

Men *det* kunde han sikkert få op i hende, hvis han vilde. Om *hun* var uden tanke for, hvad deres maade at omgåes på, hvis den fortsattes — kunde, ja *måtte* føre med sig, så vidste *han* så meget desto bedre besked. Han havde spekuleret stærkt over det igåraftes og inat før han sovned — vejet alt for og imod, og imorges, da han vågned

var han fast besluttet på, at han ikke vilde tabe hende af syne, men på en eller anden måde knytte hende til sig.

Tænk at få dette forår ind i sit liv. Disse dage sammen med hende var svundne som minutter, og havde efterladt i hans sind en forfriskende sødme. Eje dette unge blods glade tillid, og så tilsidst — — Ja, for det vilde naturligvis ende sådan. — — Men derfor maatte tiden råde. „Det, som *skal* ske, det sker.“

„Deres hustru meget syg“ —. Han retted sig op med et ryk og fór sig over panden med lommetørklædet. Ikke tale om, at han havde sådanne tanker. Nej fy! Ikke tale om det.

Forresten, slig som hans hustru var, så hård og kold, nej ikke det — men ligegyldig, nej heller ikke det — men hvis der gaves et ord, som var endnu ligegyldigere end ligegyldig, og på samme tid udtrykte pligtopfyldelse, ulastelighed, venlighed — Ja, det var netop det, at hun var så fuldkommen,

så ligefrem modbydelig fuldkommen, og at hun i kraft af denne sin fuldkommenhed satte disse store fordringer. — Ånej forresten — hun tog jo igrunden folk som de var; de fik bare ikke noget med hendes indre menneske at skaffe. — — Og stolt! Skulde hun f. eks. nogensinde ha nedladt sig til at være jaloux, skjønt gud skulde vide, der af og til havde været nok af grund. Hun lod simpelthen, som om sligt noget ikke var til for hende, og det gjorde hun ligeoverfor alt det, hun ikke likte, eller ikke forstod. — Underlige mangel på evne til at orientere sig i en anden egn, end der, hvor *hun* havde gjort op sine enemærker. Egentlig snæver — mærkværdig snæver for at være så intelligent.

Nej, de passed ikke sammen. Hendes teori om, at det at elske et menneske var det samme som at ta „korset“ på sig, og at så la man engang for alle sig selv og alt sit ned foran fødderne af den elskede, og så tog man alting med, både hvad der passed og

hvad der ikke passed, og elsked sig ind i og over det altsammen — —. Ja, der *var* nu forresten noget vakkert i det: de fejl, ens elskede havde, kom man til at elske som man elsker svagelige eller pukkelryggede børn. — Sådan havde hun tit sagt. Og vakkert var det unægtelig. Han kunde forstå det så'n rent æstetisk, og også beundre det —. Men hun! Hun havde kunnet handle derefter, rent ud praktiseret det, ja ialtfald i mange år. Men tilsidst var det dog blet slut. — — Og hvad var der så igrunden ved det? Enten eller. Enten blev man ved med — efter *hendes* teori da — at elske et menneske tiltrods for alt, og hvordan det så var, bestandig og uafladelig, og indtil døden, eller også gik man fra begyndelsen af på akkord. Men hun havde ikke villet gå på akkord, havde følt sig så mægtig og uovervindelig i sin følelse, indtil hun en dag havde sagt disse ord, hvis klang og tonefald han altid husked: „Jeg sér nu bund i min kjærlighed.“

Å ja, det var hendes utrolige egenretfærdighed, der var skyld i det. Egenretfærdig havde hun været i sin kjærlighed, egenretfærdig i sin ikkekjærlighed. Deraf kom hendes mangel paa elasticitet, hendes bornerte forskansen sig i sit eget, hendes hovmodige forestilling om at skulle leve paa vraget af sin lykkes og sit livs forlis, som hun engang havde sagt. — Men nuvel — så havde heller ikke *han* noget andet. Hun havde vist vejen, han fik følge.

Vognen stansed ved stationen. Han sprang ud, betalte kusken og løste billet. Straks efter var toget der. Efter at ha stukket konduktøren en halvkrone i hånden blev der anvist ham en tom anden klasses kupé. I en skrå stilling slængte han sig hen på det grå- og brunstribede fløjelssæde, stak hænderne under nakken og flytted lidt paa stanleyhatten.

„Deres hustru meget syg“ — Hm, ikke et ord mere. Havde hun kanske selv udtrykkelig forlangt, at han ikke skulde hjem-

kaldes, eller havde dr. Helt telegraferet rent på egen hånd, og imod hendes vilje og vidende. Det kunde ligne hende at ville ligge der og kanske dø uden at ha sét ham. Hun var jo så urokkelig rolig og énsartet. Intet bragte hende nogensinde mere ud af ligevægt. Uden at fortrække en mine vilde hun ha kunnet hørt ham fortælle, at han skulde til Australien for at leve med de vilde resten af sit liv. Da han for en ugestid siden pludselig havde meddelt hende, at han agted sig paa en 14 dages tur med kutteren, havde hun kun sagt: „Javel min ven, Det vil Du vist ha rigtig godt af“. Han, som havde tænkt, at hun kanske vilde spurgt om at få bli med eller ialtfald foreslåt, at de skulde mødes et eller andet sted. Hun vidste jo lige godt som han, at man langs kysten under kutter- og landliggerforhold træffer alle slags damer, og at damer og herrer under deslige vilkår falder ganske anderledes hurtigt og morsomt i med

hverandre end ellers. Men nej — ikke et ymt. — — —

Jaja, vennen min — som Du vil ha det. — — Som Du vil ha det. — —

Kanske var det alligevel det bedste for hende, om hun — — For hvis nu — Hvem kunde vide? — Det hændte jo, at man også i hans alder, ja endog som meget meget ældre, kunde bli grebet af en kjærlighed så stærk, at den sprængte gamle bånd og knytted nye; og da — — Ikke at hun vilde sørge over selve tabet af ham — hun havde sikkert sørget sig færdig for længe siden, men dette at skulle leve alene og forladt resten af sit liv. — — Hun vilde aldrig komme til at knytte nogen ny forbindelse, skønt hun, trods sine 34 år var vakker og indtagende nok, og dertil så klog og god. Men hun var ikke således beskaffen. Hun havde engang git hele sig selv, og vilde aldrig kunne gjøre det om igjen. I disse 5—6 år, da deres ægteskab havde været som en tom skal — aldrig et øjeblik havde hun git sig af med

nogen af de flere forskjellige mænd, som hun så ofte var sammen med, og som beundred hende og gjorde kur til hende. Venlig og elskværdig, men forresten ikke andet end goddag og farvel.

Med et suk retted han sig op og tændte en cigar. — — — Ja, det var jo godt for ham, men *hun* var igrunden at beklage for det. Denne evne til at elske flere ganger i sit liv var et menneskes herligste gave. At kunne føle hver ny forelskelse som noget særeget nyt og forbausende, som noget, der ikke kunde lignes med noget foregående — — — Fyldes med en lykke, der gav hver dag sin fortryllelse og banlyste tomhed og lede. — Og bli ved at elske livet fremover bedre og inderligere for hvert år som gik —. Han kneb pludselig læberne sammen, og hånden med cigaren, som var på vej til munden, sank langsomt ned på hans knæ. — — — Hvad vilde han dåre sig med sådanne tanker for? Elske livet fremover. — Han! Det var jo netop *det*, han ikke kunde.

Det havde hans ægteskab fuldt ud belært ham om. Han evned kun at la sig beruse af stemninger, at la sig hidse af den nydelse, det var, at kvinder syntes om ham, og vilde ham noget. Begejstret kunde han bli, opildnet, kunde føle en ekstase, der havde kjærlighedens alle ydre kjendetegn, så ægte og mangfoldige, at de endog skuffed ham selv. Men kjærlighed — elske — ak nej, nej, nej. — Mimi, hans hustru, hun kunde elske, han ikke. — — Men hvad så — han fik sandelig holde mund, og være glad ved det, som var. Det var dog dejligt at være forelsket, og en mere intensiv jubel end den, han grebes af, når noget sligt begyndte —! Varte det ikke længe, så virked det så meget desto kraftigere.

Gå med sin elskedes arm i sin under skyggefulde træer paa en mosgroet sti, føle sig nyfødt og sejerstryg, og synes, at der ingen var til uden de to. —

Han bukked sig for at ta op sin hvide solskjærm, som var rullet ned fra sædet, og

idetsamme følte han en langsom borende smerte gjennem hjærtet. Den hvide solskjærm havde pludselig mindet ham om hans ægteskabs første sommer. Dengang havde han også havt en hvid solskjærm, og den havde han altid, hvordan vejret så var, båret opslåt, når han om eftermiddagen gik hjem fra stationen, for at Mimi, som bestandig kom ham imøde gjennem skovvejen, skulde kunne kjende ham i den størst mulige afstand. Og da den var udbrugt og han vilde kassere den, havde hun tat den og sagt, at hun vilde gjemme den hele sit liv. Hendes „vimpel“, hendes „dejlige hvide festvimpel“! Han strøg kjærtegnende ned ad solskjærmen, inden han la den fra sig, og det dirred i hans næsevipper. — — Ja, Mimi havde elsket ham, ikke alene med ord og kjærtegn, men i alt hvad hun tænkte og vilde og gjorde. Hvor havde hun fra begyndelsen af vært forpint over hver en liden mislyd, og hvor havde hun ikke arbejdet og kjæmpet år efter år for at bevare kjærlig-

heden imellem dem, aldrig svigtet, altid vært den samme. Altid bare idel godhed, levet fra dag til dag med det éne for øje: at han skulde ha det godt, og være glad. Hele hendes bedste og ungeste ungdom var slidt op i denne kamp. I 6 år havde hun holdt ud — 6 dejlige, sørgelige år — ja, for den havde alligevel været dejlig denne tid, da han var gjenstand for denne althengivende, grænseløse ømhed fra dette bløde, fine menneske, der *kun* havde ham og intet i verden desforuden. Han følte og forstod det først rigtig, da forandringen kom: Denne uhyre forskjel på at leve sammen med et menneske af hendes art, der elsked en, og leve sammen med det samme menneske efterat kjærligheden var død og borte.

Hvorledes havde hun dog lært at elske og fordre som hun! Alle de utallige gange, han havde krænket hende, ladt som hun ikke var til, når de var sammen med andre, git sig ganske påfaldende af med de unge damer, som forefandtes — stødt hende fra

sig, revet hende op, trukket hende ned, naar hun var som gladest og sødest, ladt hånt om, og fejet væk det fineste og bedste, hun bød ham. Og hvorfor? Han grunded lidt, og fandt kun det ene svar: Fordi han *var* sådan. *Han* havde ladt sig drive af indfald og luner, *hun* havde handlet ud fra sin store, rolige og diciplinerte kjærlighed. For *hende* havde *han* været livets indhold og endemål, mens han bestandig var gåt søgende om, altid med den bagtanke at finde en kvinde, som kunde ta ham helt fra Mimi, for så — ja, hvad så? — Fyldes rigere, bedre, paa mangfoldigere vis — Å snak. — Der *var* jo ingen bedre i verden end Mimi.

Der var mange Måder at elske på — havde han hævdet, men hun vidste kun én. Hendes kjærlighed havde vært så uomskiftelig, de udtryk, den fik, så selvfølgelige. Altid havde hun ståt med udbredte arme, altid vært rede til at dække over hans mange brud på, og synd mod hendes kjærlighed. Det var netop det, som havde trættet og

kjedet ham. Ja, der havde været tider, hvor han havde havt imod hende, næsten hadet hende for den uforstyrrelighed, hvormed hun tog de krænkelser, som vilde bragt en anden i raseri.

Og selv naar det hændte, at hun tabte taalmodigheden og sa heftige ord, så var hendes vrede saa fuld af kjærlighed. Som dengang, hun havde været borte nogle dage for at se til sin syge bror, og han ved hjemkomsten havde tat saa kjøligt imod hende, saa ondskabsfuldt kjøligt, for at hun skulde forstå, hvor vanskeligt det var at holde ham fast — eller gud véd egentlig hvorfor. Hun havde sét paa ham med et bedende, forundret blik, og sagt noget om, at hun hele tiden havde glædet sig til at se hans glæde, naar hun kom, men nu kunde hun ikke se nogen glæde. „Du holder jo dog af mig, Eivind, men da skulde Du ikke lege sådan med Dig selv og mig. For husk, at alt, hvad vi gjør, har følger.“ Og da han, efter at ha været ude, sent paa natten var kom-

men hjem, havde hun ved hans indtræden rejst sig op fra lænestolens dyb, og var kommet ham imøde forgrædt og smilende, og havde lagt sine arme om hans hals og sit hode på hans skulder, og havde hvisket: Lad mig hvile her, jeg har intet andet i verden.

„Deres billet!"

Han fór sammen, søgte i sine lommer og fandt det forlangte. Så tændte han sin udslukte cigar, satte sig tilrette på sædet, og faldt atter i tanker.

Ja, hvor var det rimeligt, at hun ikke mere brød sig om ham. Om al hans tragten og stræben i de første 5—6 år af deres ægteskab var gåt ud på at hærje og lægge øde alting imellem dem, så kunde det ikke vært grundigere gjort. Hun havde altid ståt med hænderne fulde af ituslagne skår, som hun havde vædet med sine tårer og forgjæves søgt at sætte sammen. Indtil hun havde opgit det, og ladt skårene ligge for bestandig.

Dengang hendes mor var død, og han

var gåt derhen med en bouket roser, som Mimi havde git ham, for at han skulde se hende endnu en gang, før låget blev lagt på kisten, denne mor, som havde vært ham mere end hans egen mor. Han havde dengang havt en af sine ondskabsfulde togter, og i 3–4 dage ikke henvendt et ord til Mimi, og hun, som var forkjølet og ikke måtte gå ud, var kommen med bouketten og havde stille og fint sagt nogle ord, om han vilde lægge den paa hendes båre. Og da han så vendte tilbage, havde Mimi, sortklædt og forgrædt som hun var, åbnet døren fra spisestuen til entreen, og havde sét på ham, bare sét, og ingenting sagt, og så var hun gåt ind i sit eget rum, og der var hun bleven. —

Ja, der var hun bleven, ikke alene den aften og nat, men hele den efterfølgende tid. Alt hvad han siden havde gjort for at få hende ud igjen, vinde hende tilbage, havde vært frugtesløst. Da havde hun strøget vimpelen over deres ægteskab, *hendes* vimpel, hendes dejlige hvide festvimpel. „Hen-

des vimpel, hendes dejlige, hvide festvimpel" — blev han ved at mumle, mens tårerne langsomt steg op i hans øjne.

Herregud — at han dog ikke skulde ha været en anden end den, han var. At han ikke skulde ha kendt sin besøgelses tid. — Denne mistro, der havde tat livet af hans bedste og stærkeste følelser. Havde han bare fra begyndelsen af vidst, hvordan Mimi var, forstået at vurdere, hvad hun gav, men han havde aldrig troet, at hun mente mere med hvad hun sa og gjorde end de andre kvinder, han havde kjendt. — Dengang de efter vielsen skulde på bryllupsrejse, og han lod drosken holde udenfor posthuset for at gå op og telegrafere, havde hun ivrig sagt: Jeg vil med. Og da han overlegent smilende mente, det var urimeligt, havde hun påstået, at nu vilde hun ikke mere forlade ham et øjeblik af sit liv. Og hun var kommen med, og havde fulgt ham i hælene med en betat og lykkelig mine, og havde stået tæt op ad ham, mens han skrev telegrammet. Den-

gang havde han syntes, hun nærmest var lidt latterlig. Nu forstod han for en dybde af kjærlighed hendes optræden da havde været udtryk for. Å Mimi — Du strålende, fine og varme menneske, Du, som villigt har tat „korset“ på Dig, Du, som blandt alle, jeg kjender og véd, alene har forstået at elske — han bøjed hodet og skjulte ansigtet i hænderne. — Selv om Du har tat din kjærlighed fra mig, selv om jeg aldrig mere skal se dig smile til mig, som kun *Du* kan smile, og sådan som Du gjorde det i gamle dage, selv om jeg aldrig mere skal se dette tændende blink i dit øje —

Hendes øjne var forresten mærkelige — klare og milde og lykkelige, naar der intet var ivejen, men når hun var bedrøvet, eller ude af fatning, så gik glansen bort, og de blev stygge og døde og minded om Fiskeslim. Med forfærdelse og væmmelse havde han set på disse øjne, på deres uhyggelige og pludselige forvandling. — —

Men alligevel, mit samliv med Dig *skal*

ikke ha været forgjæves. Den lærdom, Du har git mig, er mit hjærtes dyreste eje. Mindet om din kjærlighed er en værdi, som altid vil gjøre mig rigere, bedre og lykkeligere, selv om jeg er verdens *ulykkeligste* menneske. Gjennem Dig har jeg fåt kundskab om, at der *gives* mennesker, man kan tro på, og det er en vinding, en uendelig vinding.

Toget holdt, han skyndte sig ud, fik fat paa en droske, og steg ind.

Dette at ikke ha kjendt sin besøgelsestid, tænkte han videre, at ha ladt hånt om det eneste virkelig *gode*, der bødes og gaves i ens liv, er det værste, der kan ramme et menneske. Å Mimi, så dyre, dyrekjøbte løsepenge har Du maattet gi for at fri mig ud fra mistroens golde ørken. Din unge sjæl, dit kostelige hjærteblod er flydt for mig uværdige, og nu er Du tom og nøgen og fattig, mens jeg har fåt næring og vækst af det, Du har tabt. Å gud, gud —. Han bøjed sig helt sammen og hulked stille.

Men skulde det da ikke være muligt at gjøre godt igjen? — — At elske frem igjen hendes fordums kjærlighed. Stille, ydmyg, bedende, afventende, arbejde paa at skabe den tro hos hende, som hun gjennem sin troes forlis havde skabt hos ham. Det vilde ikke gå hurtigt, der skulde år og år til. — —

Ejed han denne selvfornægtende tålmodighed? Havde han stof i sig til langsomt at la sig omskabe?

„Deres hustru meget syg,“ mumled han igjen og følte med ét angsten som en frysning risle sig gjennem kroppen.

Men hvad skulde Mimi kunne dø af? Hun, som var så sund og skjøn og kraftig. — Skjønt når dr. Helt telegraferte, han, som ikke brød sig om folks sygdomme, før de lå på det allersidste. —

Men kanske han havde gjort det for at forskrække ham. Han var jo så'n en beundrer af Mimi, og havde vist altid syntes, at hun var altfor god til ham.

Men hvis nu virkelig? — Dette telegram

fra dr. Helt var jo nokså mærkværdigt. — — — Så langsomt det gik med denne forbandede droskehest, han knytted hænderne, og letted sig i sædet som for at råbe til kusken, men opgav det igjen.

Forresten, selv om det *var* så, og han var kommen, og havde kastet sig ned foran hendes seng, og havde grebet hendes fine smale hånd, og med anger og jammer sét op til hendes bristende øjne, og ud af sin sjæls stumme kval havde tryglet om et ord, et blik — — — Ja, han så, hvordan hun hjælpeløst vilde ha virret med hodet, og søgt at vende sig paa puden, og hendes øjne vilde vært stygge og døde som fiskeslim, og havt et udtryk, som hos et sygt dyr, der slæber sig bort for at dø i fred. Sådan var hun, stålsat, egenretfærdig, fornem og ensom foran selve dødens porte. Nej, sådan *var* hun ikke, men sådan var hun *blet.*

Jaja — i guds navn — det var ikke hans skyld, det var ikke hendes. — Det var ingens skyld. Denne livets forfærdelige tilfældig-

bedernes selvrådighed. — Hvem kunde magte dem? Han havde sandelig lidt og stridt for at vinde hende tilbage, og også lidt forinden — ikke handlet af ondskab, men vært som han måtte og kunde være. De passed ikke sammen. De var altfor forskjellige. Deri lå knuden. Ja, deri. —

Selv om han hele resten af sit liv vilde sætte alt ind for at vinde hende tilbage, så vilde det ikke lykkes. Der skulde altfor radikale foranstaltninger til — ting, som han ikke magted. For at ta det nærmestliggende — sommerféen — Opgi hende? Aldrig i verden! Livet bød sandelig ikke paa meget af den slags. Nej, sommerféen vilde han *ikke* slippe.

Han var ståt ud af drosken og gik nu hurtigt op over trapperne i huset, hvor han bòde. „Nej, vennen min, sommerféen og jeg, vi hører sammen,“ gjentog han gang efter gang.

Han lukked sig selv ind i entréen, og blev benauet af den kvalme luft: en blan-

ding af karbol og blomster. Saa gik han ind i sit eget værelse, hvor der lå nogle breve, som han så på uden at åbne.

Så stille her er, tænkte han, da han var kommen ind i dagligstuen. Der på sybordet lå Mimis broderi, og henne på skrivebordet hendes mappe, hvorfra der stak ud kanten af et påbegyndt brev. Han åbned mappen, tog Papiret og læste:

Kjære Eivind!

Jeg føler mig så syg i aften, har ondt i halsen, og en lammende fornemmelse i alle lemmer. Naturligvis går det over igjen — men hvis det nu ikke gik? —

Å kjære, kjære Eivind. — Du véd ikke, hvor meget jeg gjerne vilde sige Dig, hvor meget jeg vilde be Dig om tilgivelse for. Jeg har godt sét, hvor sød Du har været i de sidste år, hvor gjerne Du vilde komme mig nærmere. Men jeg har ikke kunnet hjælpe til. Jeg gik altid og tænkte, at når vi engang begge blev gamle og fik hvide hår, så skulde den komme den store fred, og den store

lykke for os begge. *Jeg* har havt den store lykke; jeg har sukket under kjærlighedens tunge åg, men Du, Eivind, kjære gamle gutten min — — Et menneske *er* som det er, og det gjælder ikke at slippe taget.

Havde jeg bare fra begyndelsen af vidst rigtig besked, forståt, hvor sygt og sønderrevet dit sind var, men jeg gik ud fra mine egne forudsætninger.

Mange ganger har jeg villet sige Dig noget lignende, men altid vært hindret af en underlig modløshed. Jeg har ingen energi mere. Kan Du huske dengang, Du redte mit hår efter badet, og sa det var så iltert og energisk i sit fald og sine krusninger. Å søde, kjære, søde Eivind — Du *har* vært god og elskelig mod mig mange mange ganger.

Nu iaften samler det sig hos mig og presser på. Jeg *drives* til at skrive.

Du har for mig vært *alt* i verden, og selv da jeg ikke mere elsked Dig som før, var Du stadig alt. Jeg vidste og havde og kunde intet andet. Hemmeligheden med at leve

sammen, det er at kjende og forstå tilbunds hinanden, ikke bare vide besked med sig selv.

Jeg må slutte nu. Jeg blir sygere og sygere, og sender pigen efter dr. Helt. Såsnart jeg kommer mig, skal jeg fortsætte, og så skal Du få det, om ikke før, så når Du kommer hjem.

Han brast i gråd, og la brevpapiret tilbage paa den opslagne mappe, mens stilheden omkring ham fyldte ham med rædsel.

Varsomt listed han ind i spisestuen. Alting var ryddeligt og pent, men underlig uddøet. Han stod lidt og så på døren, som førte ind til Mimis soveværelse. Så sneg han sig hen og lukked op.

Han blev stående på tærskelen bleg og stivnet. Sengen var rykket ud fra væggen, med fodenden midt frem i stuen, og i sengen lå Mimi, dækket af et lagen, som gik højt op på brystet. Hendes lyse hår var opstrøget fra panden, og de lange fletninger faldt ned over skuldrene og nåde forbi de krummede

albuer. Mellem hænderne, som var sammenlagt udenpå lagenet, var der stukket ind en rosenbouket. Ansigtet var gult og spidst, og om de fine, fyldige læber med de lidt nedtrukne mundviger var der et udtryk af uendelig blidhed og smerte. Det ene øje var lukket, men låget paa det andet stod halvåbent, og med dette halvåbne øje stirred hun liksom spørgende på rosenbouketten mellem sine kalkhvide hænder.

„MEMENTO MORI"

Så, nu er han borte, og hun går der i et tærende savns, en sugende længsels smerte.

Hun, som havde tænkt, at det skulde bli godt at være éne. Så kunde hun være flittig, stoppe gardiner, efterse linnedet, indhente alt det, hun i denne pinens tid havde forsømt. Og så viser det sig nu igen, at alt det, hun evner, *er* og *blir:* at tænke på ham. — Hvert et møbel i stuerne vender som en knivsod mod hendes hjerte: *Der* stod han dengang og dengang — der gjorde han det og det —

Hun kommer ind i hans værelse med skrivebordet og den tomme stol, og den øde sofa, og det er, som hendes Indre forbløder. Hun ta'er sig til hjertet, og snapper efter

vejret, og søger at klargøre sig, hvad det ligner, det hun føler. —

Men hun finder ingen lignelse, kender bare at det rinder og rinder som en sagte strøm mellem åbne, onde sår.

Å hvor hun dog elsker det menneske!

Hun lægger sig næsegrus i den øde sofa og græder.

Græder og græder, som *den* græder, for hvem der ikke mere findes noget håb.

Det er forbi! Forbi — forbi!

Og intet i verden kan erstatte hende tabet af *ham*. Om hun fik hæder og berømmelse, gods og guld — om verdens bedste mænd bød hende sin kjærlighed — hun vilde vende sig bort, lægge sig næsegrus i den øde sofa, *hans* sofa og bli ved at græde. —

Og når hun havde grædt ud alle sine tårer, når hendes Indre var blevet tørt og tomt, så vilde hun tage sin broder i hånden, og sammen med ham vandre ud i ørkenen,

For nu hørte hun hjemme i ørkenen. —

Å hvor hun længtedes efter ørkenen! —

Dyrt, dyrt skulde alt betales her i livet. Langsomt havde hun lært det. Allerlangsomst *hvor* dyrt.

I letsindighed var hun bleven hans. Letsindig havde hun for alle vinde spredt ud de skatte, han ødsel og kjærlig havde lagt for hendes fod. —

Nu havde hun betalt, og blev ved med at betale. Den gud Nemesis var en streng og grusom gud. Vilde han da aldrig synes, det var nok?

Nej, det *var* ikke nok, og det *blev* aldrig nok. — — Som en bodfærdig synderinde skulde hun være resten af sit liv. Endnu dybere fornedret end hun allerede var det, skulde hun blive. Når hun gik derude i ørkenen med sin broder i hånden, skulde hun forvildet brændende længes efter den hanske, han i den sidste tid af medlidenhed i ny og næ havde kastet til hende, og som hun ydmygt takkende havde tat op og kysset.

Langt om længe, sént på natten slæber hun sig, stadigt grædende ind i sovekammeret, og sér sin brune kjole med det snirklede mønster kastet over sengestolpen. Hun presser atter hånden mod hjertet og snapper efter vejret. Disse tynde, lange snirklede streger i kjolemønstret, er som de tusende usynlige fangarme, hvormed hun i vinterens løb, da hun bar denne kjole, forgæves, forgæves havde grebet efter ham.

Nu var det sommer, og nu var han borte.

Hun tager tæppet af sengene, og lægger det sammen. Opdager hans natskjorte ved den ene sengs fodende, tager den forsigtig op, og trykker den ømt og blødt til sit hjerte. Hun kysser den atter og atter, mens mange store tårer falder på den, hun lægger den dæggende til rette i sine arme, som var det et levende væsen, et lidet elsket barn. —

Hun klæder sig af, og går til ro i sin kolde, hvide seng, trykker ansigtet ned i puden, svøber tæppet om sig, og tænker på ham. — Tænker også på, hvor underligt det

er, at et menneskehjærte kan være så sygt, så sygt uden at dø og briste.

Når de andre legemsdele angribes af en virkelig og alvorlig sygdom, så dør jo folk, — men hjærtet, hjærtet — —

Det ringer på klokken derude. Et brev kastes ind. Hurtig farer hun op af sengen, og styrter ud. Brevet er fra *ham*. Hun river det op, og læser det stående ude i entreen i midsommernattens blege lys. Han skriver ømt og fint. Han betror sig til hende. Han fortæller hende alt, om det, der har skilt ham fra hende. Han siger, at han vil vende tilbage til hende. Hun trykker brevet mod sit arme hjerte, synker i knæ på det bare gulv, og hulker. *Dette*, at han siger hende alt, betror sig til hende! Hun *er* ikke mere sig selv. Har intet legeme,

bare en fast sammentrængt sjæl, der bløder af ydmyg taknemmelighed.

Der blir banket på hendes dør, og hun rejser sig i sengen. Hvor er brevet henne? Brevet, hendes rigdom, hendes lykke, hendes fred for livet?

Nej, nej, der var jo ikke kommet noget brev. Det havde bare været en drøm.

Hun råber til den der banker, at hun kan sætte teen ind — nu kommer hun straks. Så presser hun de sammenlagte hænder fast om sine tindinger, og tanken om ørkenen bringer hendes hjerte til ro, og giver hendes legeme kraft til at stå op, og til at vise sig for den, der banked, med et roligt, venligt ansigt.

Kanske betalte hun *for* dyrt? Kanske kunde hun tage sig det lettere. Sige til sig selv, at man var, som man var, og kunde ikke skabe sig om. —

Nej, det gik ikke. Netop, fordi hun var som hun var, måtte hun lide, lide sig tværs igennem al denne smerte.

„Tiden læger alle sår“. — Ja, gad vidst om det nu virkelig var sandt dette ord, som hun så tit havde hørt, lige fra sin tidligste barndom.

Jo, dødsfald — dem kom jo menneskene over. Hun selv havde set kære dø, og havde tænkt, at hun aldrig, aldrig kunde få en glad time mere her i livet. Og dog var det blevet glemt og gemt.

Men dødsfald var jo også noget andet. Deri havde man selv ingen skyld.

Men hun! — Hun gik med et bjærg af skyld på sine skuldre.

Nej, lide sig tværsigennem. — Eller omkomme på halvvejen.

Ja, omkomme — det vilde hun helst. For

lidelsen var så grufuld, så knugende uovervindelig.

Men hvis hun omkom, så fik hun jo aldrig mere se hans elskede ansigt, aldrig mere lytte efter hans skridt i trappen, aldrig mere føle denne berusende hjertebanken, der skylled som varme bølger over hendes indre, når hun uforvarende mødte ham på gaden.

Nej, nej! Omkomme vilde hun ikke. — Lide — lide, uden håb. Uden én eneste gang at løfte bønfaldende hodet op til den gud Nemesis, der var så grum og ubøjelig, men i hvis åsyn der dog var et præg af mild medlidenhed. Det var ikke ham, der straffed menneskene. Han var kun et truende symbol på den evig uundgåelige sandhed: „Som et menneske sår, så skal det og høste."

—

Hun sidder inde på et apotek og venter. Mange dage og nætter er gåede, og hun har

grædt sig gennem dem alle. Pludselig kommer *han* ind. Glemmende alt, ude af sig selv, farer hun op og kaster sig om hans hals. Mildt, men uvilligt ryster han hende af sig, og siger, at hun dog må huske, hvor de er.

Lidt efter går de ved hinandens side ude på gaden. Hun er stum og stivnet, og de taler ikke sammen.

Så siger han: „Ja nu ser Du ud, som jeg ved ikke hvad. At jeg ikke *nu* kan komme Dig imøde, som Du vil ha det, må Du vide og forstå. Man kan ikke hverken græde eller lide eller trodse sig kærlighed til. *Min* kærlighed til Dig, har Du selv ærlig og redelig sprængt ud af verden. — Jeg er fuld af sund og lykkelig livsglæde — gudskelov, men ligeoverfor *Dig*, er jeg et lig.

Hun står færdig til at rejse. Kufferterne er bragt ned, og drosken venter. Langsomt trækker hun den venstre hanske på, mens hun uafladelig sér på *ham*, der står utålmodig med hænderne i bukselommerne et skridt borte i den åbne dør ind til sit værelse. Så griber hun hans hånd med sin højre, og siger halvkvalt og bævende: „Jaja, i guds navn, farvel min elskede, min eneste. Jeg ved nu kun et, og det er, at livet er tusen gange værre end døden!"

„Din paraply," svarer han. „Glem dog ikke den."

„Nej," siger hun, og ta'r den stille.

GLÆDE

Lægen havde sagt, at nu var al fare forbi. For denne gang i alt fald.

Men fru Dorthea vidste bedre besked. Efter dette sidste frygtelige anfald, der nu, som før, skyldtes hendes syge hjerte, havde hun haft et par rolige timer, men hun kendte det paa sig, at det kun var galgenfrist.

Nu laa hun der, smal og hvid i sengen, med de magre, smaa hænder folded over lagenets blonder. I værelset ved siden af, hvortil døren stod aaben, sad sygeplejersken i en sovestol.

Dorthea tænkte: Naar jeg bare kan blive fri for, at min mand kommer ind og ser til mig og siger godnat, saa skal jeg være glad.

Men han kommer vist. Han synes, det er hans pligt.

Om hun kunde springe frem af sengen og laase begge dørene? Springe — hun næsten smilte ved tanken.

Nej, men hvis hun kunde gaa. Slæbe sig varsomt og stille over gulvet. Og desuden — selv om hun *kunde* springe, hvad hun ikke kunde, saa vilde jo sygeplejersken øjeblikkelig komme farende. —

Aa, men denne nakke, denne stygge, egenretfærdige nakke, som hun skulde se på, naar hendes mand havde været inde og sagt godnat til hende, og vendte sig og gik igen. —

Tænk, at et menneske, som hun engang havde holdt saa ubeskrivelig meget af, kunde være blevet hende saadan imod. Saadan, at hun ofte rent uvilkaarlig sagde: Fy for den lede!

— — Dorthea rejste sig møjsommelig overende i sengen og strøg det svære, krusede haar bort fra sine tindinger. Hun vilde staa op, ordne sine gemmer og skuffer, og skrive et Par Ord til sin søster.

Hun skøv sengetæppet bort og forsøgte

at sætte benene paa gulvet. Men hun kunde ikke. Stille lagde hun sig tilbage i sengen, mens hendes stakkels kraftløse fingre kramsed og trak i tæppet.

Var hun bedrøvet, fordi hun skulde dø?

Ja. *Forfærdelig* bedrøvet.

Vaaren var saa yndig og Sommeren saa skøn, og bare dette at ånde og leve var hende en uendelig lykke. Og nu, midt i Maj maaned — denne årets underfulde, jublende, nyfødte herligheds maaned.

„Døden er det værste af alt“, havde engang en hvidhåret, ungdomsfrejdig mand sagt til hende. Dengang havde hun trukket paa smilebaandet og tænkt, at det netop maatte være dejligt at dø ung. Men nu. — Å, hvor meget livet havde lært hende. —

Dette, at ikke være til — hvor var det dog uudgrundeligt. At ligge flere alen under jorden i en tilspigret kiste og være bare knokler og stinkende støv.

Men der *var* jo ingen raad. Dø skulde jo alle. Alle. Det gjaldt om at overvinde

rædselen for døden, at give sig trygt hen i forestillingen om, at hvad der end skete med en efter Døden, saa *var* og *blev* det det bedste, det eneste lovformeligt mulige.

Hvor de troende kristne var lykkelige! De vidste til punkt og prikke, hvordan det skulde gaa dem. Og selv de, som ikke var troende, men bare kristne, de havde i alt fald dette, at de i sidste øjeblik kunde bilde sig ind, at de *var* troende, og kalde paa Jesus og stole paa nåden i Kristus.

Det kunde *hun* ikke. Og derfor var hun saa fattig og arm, saa spæd og liden.

Ja, fattig og arm og spæd og liden. Men dog saa forunderlig stille og ubekymret, ja næsten glad.

Hun havde i denne Tid, da sorg og sygdom og alskens elendighed ustanselig vælted ind over hende, ofte ikke vidst andet end at kaste sig paa knæ, række de foldede hænder op over sit hoved og under strømmende taarer raabe til den evige. Eller det evige Det, der *var* og *er*, og *bliver*.

En gang i en saadan stund var hendes hænder sunkne ned paa stolen, foran hvilken hun knæled, og hendes nakke havde bøjet sig, og det trætte hoved havde lagt sig til hvile paa de sammenlagte hænder. Og da, i disse korte minutters blunden, var der faldet fred over hende. Hun havde set et uhyre stort, lyseblaat klædebon, der hang ned fra himlen til jorden, og hvortil millioner af mennesker klynged sig. Mange holdt højt oppe i klædebonnet, andre lavere nede, og nogle havde kun fat i dets yderste kant med tommel- og pegefingeren. Dybt nede under det lyseblaa klædebon strålte og jubled, og sled og fortvivled og græmmed og sultedøde og forrådte og myrded verden sig selv.

Da rejste hun sig og greb hastig fat i den yderste flig af det lyseblaa klædebon, der var hende saa nær, at det suste om hendes øren. I det samme vågned hun, og sank hen i en undrende grublen. En glædens taknemmelighed fyldte hendes sind. For

hun følte sig som et andet menneske. Bare *ville, ville.* Godheds og kærligheds uendeligt store og omfangsrige klædebon var svøbt om al jorderige. Bare tage fat, og en var reddet. Ganske vist havde hun kun fået tag i klædebonnets alleryderste flig. Men det var nok. Nok. Og meget mere end hun havde fortjent.

Å, hvor hun dog gerne vilde skrive et par ord til sin søster, dette menneske, som altid havde været saa god imod hende. Skulde hun ikke endnu en gang forsøge at staa ud af sengen? Varsomt, varsomt, saa gik det nok.

— Kort efter stod hun foroverbøjet, dirrende af kraftløshed, i sin lange natkjole, og søgte i sit chatol efter papir. Men der fandtes intet. Ikke den mindste smule stump, hvorpaa hun kunde skrive sine afskedsord og sin tak til Søsteren.

Hun kunde jo kaste slaabrokken om sig og gaa ind til sin mand efter papir. Han sad jo derinde i læseværelset og røg sin cigar.

Men nej, nej — det vilde være alt for dyrekøbt. Bare hun slap for at se ham mere. Bare hun fik dø — siden hun virkelig altsaa *skulde* dø — uden at hun kom for hans øjne mere, uden at han talte til hende.

Hun kunde jo i det allersidste øjeblik bede sygeplejersken om at sende søsteren hendes sidste hilsen. Det vilde søsteren blive lige saa glad for som for nogle skrevne Ord. Sidste hilsen. Sidste hilsen — hvor var det underligt.

Hun lå igen i sengen med de små, magre hænder sammenfoldede paa lagenet.

Saa fo'r hun sammen ved lyden af skridt fra værelset ved siden af. Det var hendes mand. Å gud, å gud, der kom han.

Døren gik op, og manden, med nytændt cigar i munden, nærmede sig sengen.

„Nå, hvordan står det til?“ spurgte han.

„Jo tak.“

„Doktoren siger, at der ikke er nogen fare,“ han suttede paa cigaren.

„Er du så ikke glad?“ hans tone lød fortrædelig. „Alting går jo godt, udmærket godt.“

„Ja,“ sagde hun.

„Føler du dig ikke opmuntret ved den heldige vending, det hele har taget?“

„Sådant et menneske,“ vedblev han lidt efter. „Nå, ja, ja, som du vil. Der ligger du så tvær og sturen, som jeg ved ikke hvad, mens en anden en er dum nok til at føle glæde paa dine vegne.“

Hun glipped med øjenlågene, og læberne rørte sig, som om hun vilde tale, men der kom ingen lyd.

„Ja, ja, godnat min nådige,“ han suttede igen på cigaren, og sendte en røgsky fra sig. Så slog han teatralsk ud med hånden, drejede sig på hælen og gik som en balkavaler, der skal ind og engagere til næste dans.

Gudskelov! åndede hun ud mellem de blodløse, halvåbne læber.

Herre, herregud, tænkte hun, da han var borte. Hvor to mennesker dog kan komme til at gøre hinanden fortræd uden at ville eller vide det. *Han* i alt fald anede ikke, hvilken ørken han havde gjort hendes liv til. Hun havde syntes, at livet var tomt og fattigt før — men nu — i ægteskabet med ham! — —

Og han. — Sikkert vilde han med en anden, en ganske, ganske anden end den, hun var, kunde blevet det lykkeligste menneske. Lykkeligste? Snak. Hvem var lykkeligst, eller blot lykkelig? Nej, men han kunde have følt sig bedre tilpas med en anden.

Der gik et sting gennem hendes hjerte, og hele hendes legeme rystedes i krampe.

Hun vilde ringe efter sygeplejersken, men hendes sammentrukne hånd kunde ikke nå klokkeknappen.

— Ja, ja, i guds navn. Nu var det sidste anfald kommet. Døden. Døden. Hun *vilde* være rolig, men en brændende angest fo'r som en ildstråle gennem hende. Hun kæmpede for at kunne råbe om hjælp, og hun stred og sled med sin lamme hånd for at nå klokkeknappen. Med kraftløse smæld af tungen snapped hun efter vejret; munden var opspærret, og store sveddråber bedækkede hendes ansigt.

Hjælp mig, frels mig, lad mig ikke dø, sagde det uafladelig inde i hende. Hvor kunde det være muligt, at et menneske skulde dø, naar sjælen var så frisk og levende inde i en?

— — Nu stak det ikke mere i hendes hjerte. Krampen var over, og hendes lemmer sank til hvile.

Så kom sygeplejersken og gav hende en morfinindsprøjtning.

„Fruen har ikke haft det godt, kan jeg mærke;“ sygeplejersken strøg med et lommetørklæde over Dortheas pande. „Hvorfor ringer fruen ikke? Skal jeg sidde her inde?“

„Nej tak! I det andet værelse,“ kom det hviskende fra den syge.

Da sygeplejersken var borte, og Dorthea atter lå alene, faldt der dulmende ro over hende. Men det varte ikke længe, før hun blev skræmmet op af underlige syner.

Hun sad på en kafé i Paris, og der kom ind en bitte liden mand, knap en alen høj, uden ben. Han gled afsted som på små, usynlige hjul over alle bordene og huggede sine sorte tænder i gæsternes skuldre, så blodet flød. Alle var som skrækslagne, og ingen vovede at røre sig eller at foretage sig noget som helst. Så kom en stor, sort hund og gøede op i ansigtet paa den lille

fæle mandsling, der øjeblikkelig kastede sig over dyret og bed det i nakken. Hunden flygtede hylende ud gennem et åbent vindu, men mandslingen var på dens ryg, og huggede sine giftige tænder dybere og dybere i hundens nakke.

— Så var hun på en stor jærnbanestation, og holdt på armen et dejligt lidet barn. Lige overfor på den anden side skinnerne stod en mand, en høj og blond og mild mand, og vinkede til hende. Det var den mand, som i hendes ungdom havde elsket hende, og som havde lært hende alle livets værdier at kende, men som hun havde forrådt og forladt. Nu stod han der og vinkede til hende. Hvor kunde det dog være? Han var jo død for længe siden, og hun havde giftet sig med en anden mand, han med den evige cigar, og den stygge, egenretfærdige nakke. Men der stod han, der stod han. — Hurtig tog hun et samlende greb i sit lange, slæbende kjoleskørt, trykkede barnet tættere ind til sig og sprang

over skinnerne. I samme nu kom et tog brusende. Det brølede og bragede, susede og hvislede. Lynsnart vendte hun sig, så', at der ingen redning var, satte sig paa hug midt paa skinnerne med ryggen mod toget, og barnet gemt ved sit hjerte, omsvøbt af hendes klæder. I næste sekund var toget der. Det knuste hende sønder og sammen. Hende og barnet.

Atter var sygeplejersken der, gav hende en drik vand og gik igen.

Hun havde altså bare drømt det. Drømt, at hun havde set ham. Ham, denne ene, eneste. Drømt, at han havde vinket til hende, og at hun, for at nå over til ham, havde sat livet til. Sit eget og det lille barns.

Ja naturligvis. Aldrig skulde hun få se ham igen. Aldrig gøre godt igen det onde, hun havde voldt ham. Aldrig det mindste

fnug af det bjærg af ondt, hun havde stillet på hans vej. Selv om de døde kunde vise sig for de levende, så vilde han aldrig, aldrig komme. Han vidste jo intet om, hvorledes hun havde sørget. Hvor dybt og inderligt hun havde angret. Hvorledes hun havde grædt, begrædt ham. Han, denne kærlige mand, der var som al godheds evindelige kildespring. Han, der havde taget hende op i sine stærke arme og havde båret hende hjem. Hjem til sit hjem. Han, der havde villet vie hende sit liv, der havde villet elske hende *god*, og var død midt under kampen for det frugtesløse arbejde på at få hende til at ligne sig selv.

Og nu lå hun her og skulde dø, hun også. Ja, dø, dø. Det vilde jo være den højeste lykke, hvis døden kunde sende hende op i *hans* nærhed.

— — Men man levede jo ikke, efter at man var død. Og selv om man levede, så fik hun aldrig i evighed komme der, hvor *han* var.

— Jo, hvis det nu var sandt, at lidelsen virkede lutrende som skærsilden på de dødes sjæle?

Ja, så *kunde* der være håb for hende. håb om, at hun havde *lidt* sig værdig til at finde ham igen.

„Vil du lide og sørge resten af dit liv,“ lød det pludselig med en dyb og sagte stemme tæt ved hendes øre. „Vil du lide og sørge det meste og værste, et menneske kan, for at finde og få ham igen?“

„Ja. Jeg *vil.*“

„Vælg,“ sagde stemmen. „Du kan få dø i nat, og dine lidelser er endte. Men derhen, hvor du så farer, træffer du ikke *den,* hvem din sjæl stunder efter.“

„Jeg vil leve; jeg vil lide, jeg vil ligge paa et bål i hundrede år for at finde ham igen.“

Hun lyttede efter svar fra den dybe, sagte stemme tæt ved hendes øre, men der kom intet.

„Nu skal du altså leve og lide i hundrede år,“ tænkte hun. „Ligge på et bål ustandselig. Vil du det?“

„Ja og amen,“ sagde det fuldttonende inde i hende.

Da gled døren lige overfor hendes seng lydløst op, og Døden kom ind. Han var ung og stærk, med brune lokker om den ranke hals, og hans klædning var dybgrøn af farve som sommertræers saftige løv. Som måneskin på sølv og smaragder lyste hans ansigt, og hans mine var uendelig alvorlig. Stiv og stille stod han foran hendes seng og så på hende. Der var som en atmosfære af sorgfuld og kølig stolthed omkring ham.

Hun fik kraft til at rejse sig og til at række op de små, magre hænder.

„Tag mig ikke,“ sagde hun bønlig. „Jeg skal leve og lide. Jeg skal ligge på et bål

i hundrede år for at blive fra en *uværdig* til en *værdig.*

Da rakte døden med en lynsnar svajende bevægelse sin arm i vejret, og over hans måneskinshvide ansigt kom der som et blink af ild.

„Se," sagde han og pegede.

Hun så derhen, hvor Døden havde peget, og blev va'r noget lysende, som stod på toppen af en mørk høj.

„Se," sagde Døden og pegede atter.

Og hun så. Det lysende på toppen af den mørke høj var *ham.* Han, den eneste, den elskede, den savnede, begrædte. Det skønne hoved var lidt tilbagekastet, og hele hans skikkelse udtrykte kraft og fred. Ved siden af ham stod hun selv. Paa sine små, stygge fødder stod hun. Hun var ikke nøgen som han, men bar en særk, der nåede ned forbi hendes knæ. Sit hoved holdt hun ydmygt dukket, og hendes tinding hvilede mod hans bryst. Han havde

armen tæt om hendes skulder, og fra hans åsyn strålte mild og mandig sejersglæde.

Da bøjede Døden sig langsomt ned, lagde sine varme hænder om hendes kolde pande og trykkede hendes ansigt til sit sommergrønne bryst.

POST FESTUM

Det gik derinde i spisestuen, og fru Siri standsed i sin rastløse marsch frem og tilbage på dagligstuegulvet, satte sig hastig ved sybordet og greb sit arbejde.

„Kan jeg få lov at gå ud lidt i aften, frue?“ En lang, mager tjenestepige med hvidt, stort forklæde og et mørkladent, ejegodt ansigt, indrammet af en strimlekappe, viste sig på dørtærskelen.

„Ja, Marthe. Gå De kun.“

„Jeg siger tak.“ —

„De kan gerne gå, Marthe,“ vedblev fru Siri lidt efter. „Bare sæt teen ind.“

Men Marthe blev stående med hånden på dørgrebet. Fru Siri syntes, det varte så længe.

„Vil fruen ikke også gå sig ud en tur?“ kom det så overtalende fra Marthe. „Fruen er bleven så klein og så mager i kinderne.“

„Å nej, Marthe. Jeg har ikke lyst.“

„Ja, det siger fruen hver dag. Nu er det så grusomt længe, siden fruen var udenfor gadedøren.“

„Imorgen skal jeg nok, Marthe.“

„Og fruen, som altid er vant til at være så meget ude, og så meget på farten. Fordi om hr. Munch er rejst bort en tid, derfor skulde da fruen ikke sætte sig således nedfor. Hen til konsul Brandts, eller op til amtmanden sine?“

„Ja, kanske.“

„Fruen må ikke ta' det fortrydelig op,“ sagde så Marthe. „Men fruen er ikke lig sig.“

„Jeg har heller ikke været rigtig frisk i det sidste.“

Hvorfor gik det menneske dog ikke, tænkte fru Siri, mens hun vred sig indvendig og syede flittig. Hun skulde da vel ikke have mere på hjerte.

„Jeg skal sige fruen,“ begyndte Marthe straks efter —

Å gud, hvad kommer nu, vånded fru Siri sig —

„Min søster har fået et barn. Hun ligger på fødselsstiftelsen.“

Gudskelov, det ikke var noget med mig, tænkte fru Siri og sukked lettet.

„Hun, som blev gift i vinter?“ spurgte fru Siri venlig.

„Nej, ok nej! Det er hende, som fruen har set, hun, som tjente hos Brandt sine. Det er derfor, det er så kreperligt. Hun, som har vært så'nt et respekterligt menneske. Men han skal nok bli tvungen til ægteskab.“

„Vær ikke med på det Marthe. Man skal aldrig tvinge mennesker sammen.“

„Jamen barnet? Og så blir jo min søster et skumpelskud herefterdags. Det må da fruen betænke.“

„Kan det være så farligt,“ sagde fru Siri åndsfraværende men tog sig hurtig sammen

og tilføjed: „*Kan* han da gifte sig, og *vil* han?“

„Han hverken kan eller vil, men han *skal.* Så'n en sladot på 19 år, hvor skulde han kunne gifte sig fra? — Det er ham, som er med på unge mosjø Brandt sin kutter.“

„Morten!“

„Ja, just Morten.“

„Den vakre, unge fyren.“

„Ja pyt,“ sagde Marthe og trak munden skæv. „Hvad kan *det* hjælpe?“

„Men hvordan er de kommet sammen? Hun må da være meget ældre end han. Hvis det da er *den* søster, jeg mener?“

„Jeg har kuns den samme. Det vil sige, de andre er døde eller gifte, hvad der kommer ud på et. — Ja, hun fyldte 33 forleden.“

„Jamen Marthe,“ udbrød fru Siri og vendte sig helt om på stolen. „Hvor kan De da ville have, at de to skal gifte sig. Han kunde jo være hendes søn.“

„Ja,“ sagde Marthe og så fortrædelig hen

for sig. „Men hvorfor kunde han ikke lade hende være da?"

Eller hun ham, tænkte fru Siri, men sagde ingenting.

„Vi skal nok se til at få barnet ind i et børnehjem eller sligt noget," fortsatte fru Siri, da Marthe fremdeles blev stående. „Men gå nu hen og se til Deres søster."

„Ja," sagde Marthe. „Nu går jeg. Og tak skal fruen ha'. Fruen er så snil. Fruen er også det eneste menneske, jeg vilde ha' sagt det til."

„Ja, nu har vi jo kendt hinanden i 9 år," sagde fru Siri, da der var gået et halvt minut og Marthe endnu stod der.

„Ni og et halvt," rettede Marthe. „Fruen havde bryllup den 6te december, og i dag er det den 8de juni. Så *det* passer. Men hvad jeg vilde sagt — har fruen hørt fra hr. Munch?"

„Ja. Jeg havde brev i dag."

„Skriver hr. Munch om, hvad tid han kommer?"

„Nej. Han ved ikke selv endnu rigtig."

„Jaja. Så går jeg da. Farvel frue."

„Farvel."

Da Marthe havde lukket døren, rejste fru Siri sig heftig. Hun lagde de knyttede hænder bag nakken, løfted det høje, runde bryst og pusted langt ud. Så gav hun sig, som før Marthe kom, til at vandre op og ned i den tæt og rigt møblerte dagligstue.

Her skulde hun sidde og lyve for Marthe. Sige, at hun havde fået brev fra sin mand, når det ikke var sandt! — — — — — Nej, men hvad tænkte dog den Henrik på! Nu havde han været borte i 18 dage og havde kun sendt et eneste brevkort med meddelelse om, at han havde lagt kutteren op i Laurvig og sammen med sine venner var strøget til fjelds.

Hvor det var ondt gjort af ham. Han, som vidste, hvordan hun var. Hvilke forfærdelige fantasier hun fik, når hun ikke daglig og daglig hørte fra sine kære. Og nu, da begge gutterne var på landet, og hun

gik her så aldeles ene. Til gutterne havde han skrevet. Det havde de fortalt hende i de par småsedler af breve, de havde sendt hende.

Men *hende* lod han aldeles uden efterretning. — Rigtignok havde hun givet ham et grættent svar på hans brevkort. Men dertil havde der også været god grund. Så opfarende, han havde svaret, da hun havde bedt om lov til at være med ham. Og sådan som han var styrtet afsted om morgenen, uden omtrent at sige farvel til hende.

Var det da for hende, den andens skyld? Å pyt nej! Det tusseri af en forelskelse var naturligvis forbi. Henrik kunde ikke have så slet en smag. Desuden vidste fru Siri, at hun den anden, denne Nora Bergstrøm, med det unge, sunde, plumpe Ansigt og den uvorne, dinglende gang, var her hjemme i Kristiania, gik og flaned og slang på Karl Johan hver eneste dag.

Nora Bergstrøm. For et plebejisk navn!

Og hvor nøjagtig det svarte til det indtryk, denne dame Bergstrøm gav. — —

Å gud, hvor det var uudholdeligt at gå sådan og vente på brev, dag efter dag. Intet fik hun bestilt. Intet tænkt på, uden dette ene: at vente på brev. Ikke gik hun ud, låste sig inde. Vilde ikke modtage nogen som helst. For tænk, om brevet kom, mens hun var ude, eller mens der sad nogen hos hende!

En eneste gang i løbet af 14 dage havde hun været nede på gaden for at gå hen på kirkegården og se til sin svigermors grav. Så havde hun fået øje på postbudet, der drejede ned i hendes gade og gik ind i alle husene. Forpustet, med bankende hjerte havde hun skyndt sig hjem. Havde stået i entréen, åndeløs lyttende efter postbudets kjendte skridt. Der var kommen nogen op trappen. Først syntes hun ikke, det var postbudet, men lidt efter lidt blev hun vis på, at det var ham; han, denne pene, alvorsfulde mand, med de gyldne knapper i den

blanke, sorte klædesfrakke og det sirligt børstede skæg. Hun havde åbnet entrédøren for at tage imod brevet, og så var det en kone, som falbød blomster. — Ja, det var en skrækkelig tilstand. — —

Det var dog mærkeligt, hvor elendig man blev, når alle var borte fra en. Eller bare *den*, som *var* alle. Og når en intet, intet hørte.

Om nætterne lå hun vågen og grubled og grunded og blev overfaldt af en uforklarlig, forfærdelig angst. Ikke for Henrik, som var borte og stum; ikke for gutterne, som var på landet og havde det godt. Men for noget andet. For noget, som var hende selv, og dog ikke hende selv. Noget, som vilde tage magten fra hende og gennem grænseløs lidelse tilintetgøre hende. Hvor skulde hun få kraft til at bekæmpe dette uimodståeligt fæle og lidelsesfulde, når ingen og intet hjalp hende? — — Om hun nu lå her og skulde dø. Ikke vilde hun så vide muligheds råd for at kalde Henrik til sig. Skulde

altså forsvinde uden at have fået sagt ham det sidste farvel.

Pludselig kom tårerne styrtende. Hun bøjede sig sammen og hulkede. Men kun et øjeblik. Så rettede hun sig, stampede med foden og sagde højt: Jeg hader dig, Henrik. Aldrig skal jeg tilgive dig dette. — — —

— — — Men hvis han nu var død — omkommen ved et ulykkestilfælde deroppe i fjældene. Sligt hændte jo.

— Nej snak! Så vilde det være rygtedes. Om *han* var omkommen, så var det jo rent utænkeligt, at hans tre venner også skulde være det. Altså vilde hun i så tilfælde have fået besked.

— Nej, han havde det nok brillant der, hvor han var. Leved i moro og lystighed, traf bekendte på alle skifterne og strøg afsted over fjældene lige til Bergen. Det vilde just være by for ham! Der var damerne så viltre og imødekommende, og han — dette naive, modtagelige menneske, der lod sig bedåre af alle og enhver. —

— Jamen, hvorfor kunde hun da ikke give ham lov til at lade sig bedåre så meget han vilde? Hvad kom det hende ved. Han var jo, og havde altid været, så underlig vekt et mandfolk.

Nej, nej. Ikke føle bitterhed mod ham. Ikke sætte til det mindste fnug af den kærlighed, hun nærede til ham. Tænk for en ørken hendes liv så vilde blive. Selv om han ikke mere var glad i hende — det *kunde* han jo ikke være, når han aldrig skrev — så *vilde* og *måtte* hun bevare sin kærlighed til ham. Hun tørred øjnene og satte sig dybt tilbage i en lænestol. — — — —

Men det var dog alt for oprørende. Ingen andre mennesker vilde han have tilladt sig at behandle således. Ingen, til hvem han stod i noget som helst slags forhold. Ingen andre end hende. — —

Hvad *var* dog dette for noget? —

Å ja, hun havde jo længe set, at han var meget elskværdigere mod enhver anden end mod hende. Ingen anden kunde virke så

irriterende på ham. Selv om hun gjorde sig den største flid og møje for ikke at støde ham, ja rent ud for at tækkes ham. — -- Tænk tækkes ham — hvor ydmygende! Men hun skulde kaste ham fra sig, feje ham ud af sit hjerte, lade ham seile sin egen sø — — —

II.

Det ringede på entréklokken, og fru Siri styrtede ud. Brev! Endelig. Endelig! Gudskelov!

Men da hun åbnede entrédøren, stod „unge mosjø Brandt“ der udenfor, bukkende og smilende og med hatten i hånden.

„Er det Dem!“

„De ser så skuffet ud.“

„Jeg troede, det var brev.“

„Men jeg kan jo ikke hjælpe for, at det bare er mig. Beder De mig ikke komme indenfor?“

Siri så på hans høje, tynde skikkelse med den elegant skødesløse påklædning, det

unge, solbrændte ansigt, de lyse, små, spillende øjne og den fikse moustache. Hun havde lyst til at sige nej, men kom sig ikke til.

„Naturligvis, værsgod!“ — Siri gjorde plads for ham, der hun stod midt i entrédøren, og gik foran ham ind i dagligstuen, hvor hun satte sig ved sybordet, mens Brandt lod sig glide ned på en lav lænestol et stykke borte.

„Hvad skal det betyde dette, at De skaber Dem som en enke?“ spurgte Brandt.

Fru Siri sad med korslagte arme og nakken halvt vendt mod Brandt. Hun stirrede gennem vinduet ud på genbohavens afblomstrede guldregnstræer.

„Jeg gider ikke svare på sligt. Snak om noget andet,“ fru Siri sagde det med et lidet, uvilligt ryk.

„De er altså ikke i humør i aften heller?“

„Heller?“

„Ja, for nu i over 14 dage har jo ingen kunnet få fat på Dem.“

„Man kan vel have sine tider, hvor man synes bedst om at være hjemme.“

Der blev en Pause.

„Så er det vel bedst, jeg går igen,“ sagde „unge mosjø Brandt.“ „De vender mig jo næsten ryggen.“

Siri svarede ikke.

„For resten er det dejligt, at De sidder, som De sidder,“ vedblev Brandt et øjeblik efter. „Hovedets runding med dette brus af fine, krøllede hår, den svære fletteknude og nakkens profil — det er et vakkert syn.“

„Ja, det ved jeg! Fortæl mig noget, som jeg ikke ved,“ det kom mut fra Siri, og samtidig sukkede hun.

Pludselig vendte hun sig om mod Brandt, og der skød som en stråle af liv igennem hendes legeme.

„Hvor kan nogen tro, at et menneskes ydre betyder noget?“ spurgte hun hvast. „Hvor kan nogen tro, at det ene menneskes lovprisning af det andet menneskes ydre betyder noget? Gå ned til varietéernes og

gadens damer og bepris deres ydre efter fortjeneste. De er lige så vakre og mangen gang meget vakrere end nogen af os andre. Nej, lad menneskene åbenbare lidt af sine nøgne og blødende sjæle for hinanden. *Det* betyder noget."

Brandt sad nogle øjeblikke og så på hende. Det glimted blegt i hans små, spillende øjne.

„*Min* sjæl bløder," sagde han så. — Det kom så pudsig tørt, at Siri måtte smile. Og samtidig tænkte hun: „Uf, at Du kan forglemme og bekvemme dig til at sige andet end fjas til den fyr."

„Men hvis jeg nu vilde åbenbare noget af denne min blødende sjæl, som De siger," vedblev Brandt, „vilde så *De* f. eks. forstå det? Og vilde det være Dem velkomment?"

„Det hele er et virvar," sagde Siri, der igen havde vendt hovedet bort.

Atter blev der en Pause. Brandt så ufravendt på Siri, som sad med en halvt grundende, halvt fortrædelig mine.

Så sagde Brandt: „De bad mig fortælle

Dem noget, som De ikke ved. Hvad skulde det nu være? At jeg er forelsket i Dem, ved De.“

„Ja. Det har jeg længe vidst.“

„De siger det så hånligt. Der er såmænd ingen grund til at bespotte mig for den sags skyld,“ Brandt rettede sig lidt i sædet.

„Nej, aldeles ikke. Hvorfor skulde De ikke lige så godt være forelsket i mig som i enhver anden?“

„Jeg skaber mig ikke til,“ fortsatte Brandt i tør tone. „Jeg kaster mig ikke på knæ og siger, at jeg dør af kærlighed til Dem.“

„Ja, hvorfor har De aldrig gjort det?“ Siri vendte sig med et pludseligt sæt om på stolen.

„Jeg tror ikke, det vilde gøre noget indtryk på Dem. Og så desuden — så er jeg bange for konsekvenserne.“

„Hvilke konsekvenser?“

„De kunde jo falde på at tage mig på ordet.“

„Jeg forstår ikke, hvad De mener. Snak tydeligt, mand.“

„De kunde en vakker dag sige: Her har De mig.“

„Ja, og hvad så?“

Der gik nogle sekunder, før Brandt svarede. Så kom det anstrengt: „De elsker jo Deres mand. Det har De ofte nok fortalt mig.“

„Så meget des mindre grund er der til at frygte konsekvenserne,“ Siris store, gråblå øjne fik et dødt udtryk.

„Jamen, De kunde gøre det i vrede. Tage mig på ordet mener jeg. — Og så desuden er det ikke sandt. De elsker *ikke* deres mand,“ Brandt sagde det tvært og drævende.

Nå—å,“ sagde Siri. „De er snart for klog.“

„Nej, for så vilde han også elske Dem,“ kom det tørt og roligt fra Brandt.

„Gør han ikke det da?“

„Nej. For så kunde denne Nora Bergstrøm ikke gå med lommerne fulde af breve fra ham.“

Siri blev bleg.

„Lommerne fulde af breve? — Ja, hvad så? Ved De kanske, hvad der står i de breve?"

„Det lægger hun ikke dølgsmål på. Tværtom."

„En fin kvinde, denne dame Bergstrøm," Siri rejste sig med et nakkekast.

„Nå ja, for mig gerne," hun gik op og ned ad gulvet og strøg tæt forbi Brandt, der fulgte hende med øjnene.

„Hvorfor fortæller De mig egentlig dette?" spurgte hun lidt efter og stansede foran Brandt.

„Fordi jeg synes, De er for god til at holdes for nar. Og fordi De efter min mening burde tvinge Deres mand til at vælge mellem Dem og hende."

„Vås," sagde hun og gik atter. „Kan min mand ikke skrive til en dame uden at — — Lad mig bare i fred."

„Det vil sige, jeg skal gå?"

„Ja, hvad skulde De ellers gøre?"

Der blev en temmelig lang pause. Siri

blev ved at spasere på gulvet. Der var et sårt, grublende udtryk i hendes øjne.

Pludselig sagde Brandt: „Hvis det bliver til skilsmisse dette, vil De så gifte dem med mig?“

Siri fôr sammen ved lyden af hans stemme, som havde hun glemt hans nærværelse.

„Med Dem? Gifte mig? Ja, hvorfor ikke. Men De sagde jo, at De var bange for konsekvenserne.“

„Ikke, hvis De var skilt,“ svarede Brandt med dyb stemme.

„Den tid den sorg,“ Siri slog ud med hånden. „Det bliver så mørkt. Klokken er vist mange.“

„Jaja. Godnat da,“ Brandt rejste sig og gav hånden.

„Vil De så ikke med på kutteren i morgen? Hvad kan det nytte at sidde her og mure sig inde. — Nu har De sandelig ageret enke længe nok.“

„Nej, jeg vil ikke,“ svarede Siri kort.

III.

Siri lå atter vågen om natten. En fortærende uro krøb om i hendes legeme, og hun tænkte uafladelig på sin mands forhold til denne Nora Bergstrøm, der gik om med lommerne fulde af hans breve og pralede med, hvad han havde skrevet. — Selv havde hun *ingen* breve at prale med. — —

Jaja, herregud. Hvis han nu var kommen til at elske hende?

Råder man selv for de ting? Nej og atter nej! — Hvad kunde det hjælpe, at alle andre syntes, at den, man elskede, ikke var det værd? At ingen kunde forstå, at den eller den eller hr. Munch kunde tage *sådan* en dame au serieux.

Denne flab af en Brandt. Ikke vilde hun eje eller ha' ham. Ikke, om de så slang ham langs Gaderne efter hende. —

Å ja ja. Vær nu ikke så vigtig. Der kan komme den stund i dit liv, hvor Du med tårer og tænders gnidsel og med sorgfuld

taknemmelighed kaster dit trætte hoved ind til en, som Brandt, og gemmer dit forgræmmede ansigt ved hans bryst.

Den Henrik, den Henrik!

Havde hun da fortjent dette af ham? —

Ja. — Der gaves overhovedet ikke det onde og fæle i verden, som et menneske ikke havde fortjent. — Og især hun. Så overmodig, hun altid havde været. Så lidt hun havde tænkt på andre og andet end sig selv. —

Hvis nu Henrik havde taget sit hjerte fra hende? Hvis han havde — hvis han havde?

Dette spørgsmål kom idelig og idelig igen.

Å nej, nej! Det *måtte* ikke være. Bare tanken derom brød hendes sjæl i stykker. Men hvis han nu *havde?* Hvad i al verden skulde hindret ham i at gøre det?

Hun så som i et spejl sit samliv med Henrik. Al den ufred, hun havde voldt ham. Alle disse „opgør“, som trættede og pinte ham til døde, og som, foranlediget af

hendes ondskab, kun havde haft de voldeligste misforståelser til grund.

Han, som bestandig havde været bare hensynsfuld og stille. Bare fin og varm.

Hun grov sit ansigt ned i hovedpuden og gråd og gråd, og hendes sjæl krymped sig sammen i smerte og anger. —

Ak, hvor hun så for sig, dengang han i et selskab ved over midnatstide var kommen hen til hende og havde spurgt: skal vi ikke tage hjem nu? Og hun havde svaret leende og hånsk, så alle havde hørt det: hvorfor skulde jeg tage hjem? Ja, var det med en anden end dig!

Og en anden Gang, også i et selskab, hvor der blev budt cigaretter omkring. Da var Henrik kommen hen til hende med en cigaret, som han selv havde rullet, og hun havde slået ham cigaretten af hånden og havde taget en anden cigaret fra en ung, skægløs fyr og havde fjaset videre med ham.

Ja, hun var gået så vidt, at hun engang, da de gjorde månedsregnskabet op og ikke

kunde få det til at stemme, havde sagt, at han vel nok havde hemmelige udgifter, han, som andre mandfolk.

Det forfærdede, sjælsbedrøvede blik, hvormed han dengang, som i et lynglimt, havde set på hende; *det* blik vilde hun have over sig i sit livs sidste stund.

Nej — hun kunde ikke holde ud at tænke videre! Der var legioner af erindringsbilleder, og det ene var værre end det andet.

Tænk for en lumpen sjæl hun måtte være. At hun først nu, da en anden var trådt mellem hende og Henrik, havde fået øje på det virkelige forhold.

Så elendig hun havde været i alle henseender, uordenlig, sjusket, ja rent ud griset. Havde ladet børnene skøtte sig selv. Ladet Marthe og hjælpepigen skalte og valte med dem og det hele.

Å, du lumpne, lumpne, dovne sjæl!

Og dog havde hun elsket Henrik. Ham og ingen anden. Hun havde ikke kunnet

tænke sig livet leveligt uden ham og hans kærlighed. Hans fulde, hele kærlighed.

Hvis han ikke var glad i hende, hvis han ikke uafladelig i blik og ord og kærtegn gav hende sit bifald, så var det, som hun sank i en afgrund af tomhed og livslede.

Og i den sidste tid havde hun siddet på bunden af netop denne afgrund.

Hvad hjalp det, at andre syntes om hende?

Henrik måtte til.

Han var og havde altid, så længe hun havde kendt ham, været den, som for hende havde givet livet glans og indhold.

Men var dette alligevel kærlighed?

Kærlighed var jo noget, som *gav* og ikke tog. Som ikke søgte sit eget.

„Ingen haver større kærlighed end denne, som sætter sit liv til.“ —

Det randt igennem hendes sjæl, at hun aldrig havde vidst, hvad kærlighed var, og hun stivned i skræk.

Ja — sådan var det. Hun havde aldrig, aldrig vidst, hvad kærlighed var. Hun havde

kun fordret og taget — taget og fordret. Og *aldrig* givet.

Når var der nogensinde fra hende kommet et glimt af den sjælens ydmyghed, som kærligheden, hvis den var kærlighed og ikke bare forfængelighed og selvkærlighed, nødvendigvis måtte skabe?

Aldrig!

Hun havde været kåd og ond og hævngerrig. Besk og trættekær og egenretfærdig.

Men hvorledes havde hun kunnet tænke sig, at hun på den måde kunde blive ved at beholde Henriks kærlighed, når hun aldrig, aldrig gjorde andet end med fødder og hænder at skubbe den fra sig? I denne stund, da hun lå der og gråd de brændende bitre tårer, kunde hun ikke fatte det. Ikke fatte eller begribe sig selv.

Hun havde formodenligt tænkt, at Henriks kærlighed var noget så selvfølgelig umisteligt som hendes eget legeme, så længe hun var i live. — — —

Men var der ikke tid endnu?

Hun pressede de foldede hænder mod sit bryst, og hendes indre fyldtes af en bange iver, en skælvende taknemmelighed over, at denne forfærdelige selverkendelse var vågnet i hende. Hvis der var synd, så var der også nåde. Når nu Henrik kom, skulde han finde en anden Siri end den, han havde forladt.

Men dette med hende, den anden.

Ja, hvis han elsked Nora Bergstrøm, så skete der jo hende, hans hustru, kun hendes ret.

Å, hvis Henrik nu kom ind i stuen! Og hun kunde fare op af sengen og med et skrig falde død for hans fødder. Og han vilde løfte hende op og kysse hendes mund, og hendes flygtende sjæl vilde fornemme, at han med det kys havde tilgivet hende alt. Og ikke alene tilgivet hende, men også, at hun var den, han havde elsket. Den, han havde elsket mest og længst.

IV.

Næste dag ved skumringstid stod Henrik i stuen. Siri havde hørt ham lukke sig ind, og havde lyttet efter hans skridt i entréen og sideværelset, men var bleven siddende ved sybordet. Hun skjalv over hele legemet og følte det som umuligt at røre sig.

„God aften,“ havde han sagt, da han var trådt over tærskelen.

Og Siri havde lagt arbejdet fra sig og havde rejst sig. Et øjeblik stod hun rådvild foran ham. Så kasted hun sig om hans hals og brast i gråd.

„Nå ja, jeg har ikke skrevet,“ sagde han og tog løst om hendes liv.

„Ja hvorfor har Du ikke skrevet,“ hulkede Siri. „Du skulde vide, hvad jeg har udstået.“

„Ja herregud! Dette skriveri — når man ikke er oplagt.“

„Det er slet ikke det,“ fik Siri fremstam-

met med ansigtet gemt ved hans hals. „Å Henrik, Henrik!“

„Hvad er det? Hvorfor tager Du sådan på veje?“

„Jeg elsker Dig, jeg elsker Dig, Henrik!“

Han løsned hendes arme fra sin hals, skød hende lempelig fra sig og sagde: „Lad os være fri for store ord. Det er bare ekstase.“

„Det er *ikke* ekstase!“ råbte hun. Hun tørred tårerne bort fra sit ansigt og så på ham.

„Hvorfor er Du så bedrøvet?“ spurgte hun om lidt med et blik, der vilde se ham igennem.

„Jeg er ikke bedrøvet,“ svarede han ærgerlig.

„Jo. Jeg kan se det på Dig. Fortæl mig, hvad det er.“

„Se så! Der har vi det. Skal Du nu begynde igen?“

„Begynde?“ Hun betragtede ham indigneret.

„Hvad er det nu, Du bilder Dig ind?“ — Henrik drejed sig på hælen og gik ind i sideværelset.

Siri stod lidt. Hun tænkte: Det er ganske sikkert uklogt nu at trænge videre ind på ham. Men hvordan skal du kunne lade være? Hvis du nu er rigtig kærlig imod ham. — Jeg *maa* jeg *maa*, jeg *kan* ikke andet.

Så gik hun ind til ham, stillede sig ved siden af ham og sagde bønligt:

„Jeg ved naturligvis, at det er noget sludder. For der *er* jo ikke noget mellem Dig og —

„Du er en skændegæst!“ afbrød Henrik forbitret og blev rød. „Ikke før kommer jeg indenfor døren — Du med din ufine og fjendtlige nysgerrighed. Men vov at nævne hendes navn, og Du skal spærres inde!“

Hun stod som lynslagen. Men i hendes hjerne arbeided kun én tanke, denne, at dette måtte Henrik ikke tro.

„Du gør mig uret,“ sagde hun. „Jeg er

ikke mere sådan. Sådan har jeg nu for resten aldrig været."

„Ja, hvor skulde jeg vide det fra?" sagde han vredt.

„Nej, nej. Det er sandt. Men tro mig nu. Å Henrik, hvad skal, hvad *skal* jeg gøre!"

„Ingenting skal Du gøre. Bare la' mig i fred. For resten må jeg skynde mig. Jeg skal med til festen for denne svenske skuespiller."

„Nu i aften?"

„Ja."

„Skal *jeg* da ikke også med?"

„Hvis Du vil — værsgod! Men jeg synes rigtignok, Du gør dig latterlig ved at troppe op der mellem alle disse unge."

„Latterlig — unge" — Siri stirred på sin mand med åben mund.

„Snak," sagde han med et forstilt smil. Han kom slentrende hen til hende og greb valent efter hendes hånd. Men Siri løfted sin arm og slog efter ham. Han dukked sit hoved, og hun ramte ham på nakken.

I næste nu lå hun om hans hals og hulkede, at han måtte tilgive hende.

„Ja Siri. Det ved jeg jo, at Du ikke mente noget med.“ Han klapped hendes kind og tyssed på hende.

„Kom så med da. Men Du må klæde dig om i en fart.“

„Å nej, det er vel bedst, at jeg bliver hjemme,“ Siri retted sig og fjernede sig et skridt fra sin mand.

„Snak, Du har jo lyst.“

„Ja, men *vil* Du helst have mig med, eller vil Du helst *ikke* have mig med?“ Siri så angstfuld spørgende på ham.

„Jovel vil jeg have Dig med. Skynd Dig nu bare.“ —

Hun er vist fejg[1]), tænkte Henrik, mens han trak sin silkeforede kjole på. Tænk, at hun ikke brugte værre mund, fordi jeg ikke har skrevet. Den fnysende madam, hun ellers er.

---

[1]) Fejg siger man om den, som snart skal dø.

V.

Festen var forbi, og man begyndte at gå. Der var drukket megen champagne og holdt mange taler for den svenske skuespiller.

Siri var glad. Henrik havde været så sød og venlig imod hende og havde set så vakker ud. Han havde danset alle dansene, én med hende, men ingen med Nora Bergstrøm, som også var der.

Han havde dog gerne villet have hende med. Selv om der ikke havde været nogen varme i hans ord og måde, da han spurgte om det, så betød det kanske ikke noget. Man kunde vel ikke hele livet igennem vente, at ens mand skulde være som en ung elsker? Ikke engang, om man havde været god og sød og kærlig alle, alle dage, i stedet for ond og styg og kivagtig, som hun havde været det.

Nu stod Siri ude i garderoben sammen med Henrik, som hjalp hende overtøjet på.

„Jeg skal bare ind efter min hat,“ sagde han og gik fra hende.

Siri trak sine handsker på og keg efter ham gennem den åbne dør. Hvor så han rank og prægtig ud! Og hvor var hun stolt og lykkelig, som ejed denne mand.

Hun så ham søge efter hatten og finde den på en af bænkene. Så stod pludselig Nora Bergstrøm ved siden af ham. Han rakte hende sin hånd til godnat, sagde et par ord og kom tilbage.

Det havde stukket i Siris hjerte. For der havde i Henriks holdning, over hele hans skikkelse, skønt hun kun havde set ham fra ryggen — været noget af den ildfulde ærbødighed, som hun så godt huskede fra deres første bekendtskabs dage.

Hvorfor gav han hende hånden på denne måde, når han dog ikke havde danset med hende, ikke talt til hende hele aftenen?

Men herregud. Hvad var rimeligere, end at han sagde godnat til en dame, han kendte, når hun netop stod der?

„Det har været en vellykket aften,“ sagde Siri, da de sad i drosken. „Synes Du ikke?“

„Jo. En prægtig aften,“ svarede han.

„Og Du har været så pæn og nydelig,“ vedblev Siri. „Jeg har rent forelsket mig i Dig.“

„Så—å,“ Siri kunde ved skinnet af hans cigarild se hans sørgmodige og åndsfraværende smil. — Han er ikke min. Han *er* ikke, tænkte Siri, mens hjertet krøb sammen inde i hende. Men hvis han bare ikke er nogen andens, så får det være.

„Du *må* være glad i mig,“ sagde hun sagte. „Kan Du ikke det?“

„Jo vist så.“

Hun læned sit hoved mod hans skulder. Så begyndte hun at snakke om festen, gjorde nar af talerne og af damernes toiletter.

„Din dragt var såmænd den peneste,“ sagde han.

„Synes Du virkelig?“

„Og nu må Du ikke mere tænke på det, at jeg ikke skrev til Dig.“

„Nej,“ sagde hun og betvang med vold sin trang til at snakke om alle de breve, han havde sendt Nora Bergstrøm.

„Havde der stået nogenting på, så vilde jeg naturligvis have skrevet.“

„Ja,“ sagde hun.

„Hvor er dog luften lun og dejlig! Det er næsten for varmt,“ han gjorde en hastig bevægelse. Siri forstod, at hendes hoved, som hun fremdeles læned mod hans skulder, generte ham. Hurtig rettede hun sig op.

„Tak, for Du tog mig med,“ sagde hun efter en pause. „Jeg har haft det så godt i aften.“

„Det har jeg også,“ svarede han.

Straks efter var de ved deres gadedør.

Da de kom op i deres lejlighed, var Henrik sulten. Siri fik hurtig silkekjolen af og en morgenslåbrok på, gik ud i køkkenet og kom tilbage med et smørrebrødsbræt. Henrik spiste og drak øl, og Siri sad lige overfor ham og betragtede hans ansigt. Det

havde et så mildt og vemodigt udtryk, som Siri ikke havde set det i mange år.

Det er, fordi han føler den forandring, der er foregået med mig, tænkte hun lykkelig.

„Ja, nu skal vi vel i seng,“ Henrik rejste sig. „Jeg ryger bare lidt, så kommer jeg.“

Siri havde ligget en time i sengen, og Henrik var endnu ikke kommen.

Hun kunde ikke falde i søvn. Hun måtte nu efter hans lange fraværelse sige ordenlig godnat til ham.

Så stod hun op og listed barfodet og i natkjole ind i hans værelse.

Han sad tilbagelænet i skrivebordsstolen og sov. Foran ham på bordet lå et lidet brev med udskrift: Frøken Nora Bergstrøm.

Siri pressed hænderne for øjnene og vendte sig for at gå; så kom hun til at

vælte Henriks papirkurv. I det samme vågnede han, fór op og så sig forvildet om.

„Er Du her,“ sagde han stakåndet og lagde uvilkårligt hånden over brevet.

„Sig, at det ikke er sandt,“ sagde Siri grådkvalt.

„Så Du går her og lusker og sniger og stjæler Dig til at vide, hvad Du ikke *skal* vide!“ råbte han rasende. „Ud af stuen med Dig, væk fra mine øjne! Hen på den bosdynge, hvor Du hører hjemme!“ Han svang armen.

Hun sneg sig stille ud af stuen.

I stedet for at lægge sig igen, klædte Siri sig omhyggelig på og gik ind og satte sig i dagligstuen, hvor sommernattens blege lys sived ind gennem de nedrullede persienner. Hun støttede hovedet i hænderne, og det

var som om en regn af ildgnister dryssede ned over hende.

Sådan gik det altså.

Netop nu, når hendes sjæl og sind var beredt som aldrig, aldrig før —

Ja. Ja. Lad det drysse. Lad det regne med ild og gnister, ustanselig, ustanselig.

Hvor dog livet hævnede og regulerte sig selv. Hun fik den straf, hun fortjente. *Den* og ingen anden.

Hun tænkte tilbage på de mange, mange dage, hvor hun havde været glad og hensynsløs og ligegyldig, mens Henrik havde haft det ondt, fordi han elskede hende.

Fordi han elskede hende. Var det da ondt at elske? Ja. En forfærdelig lidelse. Det følte hun i denne stund. Fordi den, vi elsker, *aldrig* er den, vi tror og tænker og *vil*, den skal være.

Og den tætte regn af ildgnister blev ved med at drysse. Drysse over hendes hoved og nakke og skuldre.

„Men sidder fruen dog her?“ Marthe kom ind med støveklud og vandspand.

„Ja. Jeg kunde ikke sove. Så syntes jeg, det var lige så godt at stå op,“ Siri fór sig med hånden over ansigtet og forsøgte at smile til Marthe.

„Fruen er likså hvid i ansigtet som min søster var forleden.“

„Uf ja; jeg er også lidt syg.“

„Vil fruen tænke sig til, at det slet ikke er Morten, som er far til barnet.“

„Barnet?“

„Ja, min søsters barn, husker fruen nok. Det er unge mosjø Brandt.“

„Nå er det det,“ sagde Siri.

„Morten har fåt penger for at ta det på sig. Men min søster tilstod det jo for mig. Gudskelov, så blir da barnet godt forsørget.“

„Ja, gudskelov for det, Marthe.“

DET RØDE GARDIN

Hvad skulde hun dog finde på at gjøre med dette frygtelige røde flor?

Hvordan gik det dog til, at man kjøbte slige ting?

Inde i butikken, da hun stod og spurgte om prisen på dette røde, klare stof, havde hun tænkt: Det er dog en giftig farve; hvad vil Du med det? Du får jo ondt af at se på det, og det er livagtigt, som det lugtede af lig.

Men hun havde måttet kjøbe det alligevel.

Hun trængte jo et stort, dækkende trækgardin for det brede vindu i sin egen stue, når hun sad og arbejdede og vilde holde solskinnet og det alt for grelle lys ude. Og det *skulde* være gennemsigtigt. Rullegardi-

net gjorde det for mørkt. Når hun først fik det floret op, blev det nok pent. Et mildt, rødligt skjær vilde farve lyset i stuen.

Bare hendes mand nu ikke vilde sige: „Fy for pokker! Det har en djævelsk farve, det der; rent ud brandfarlig.“ Dette havde hun gået og tænkt på, mens hun bar pakken med det røde flor hjem.

Men det blev akkurat nøjagtig hendes mands udbrud, da han så hende i færd med at sømme det.

Det vilde netop blive nydeligt, havde hun påstået. Storartet, stemningsfuldt, varmt. Og mens hun ivrig forklarte, hvor henrivende det vilde komme til at virke, når det først kom på sin plads, havde hun atter kendt denne liglugt, der syntes at stige op fra det klare, brandrøde stof mellem hendes hænder.

Jo vist så! Det blev først rigtig djævelsk at se til, da det var hængt op for hendes vindu.

Så havde hun taget det ned igjen og havde

forsøgsvis anbragt det i alle værelserne, det ene efter det andet. Men hver gang gik det ligedan. Det varede ikke længe, så måtte det atter ned og væk.

Ikke *bare* fordi hendes mand, hver gang han så det anvendt på et nyt sted og på en ny måde, fortvivlet lagde hovedet tilbage og krængede det hvide af øjnene ud, men også fordi hun selv fandt det hæsligt og umuligt.

Nu havde hun omsider opgivet det. Med bedrøvelse havde hun gjort det. For hun havde været så halsstarrig i at påstå og i at håbe, at hun nok skulde få noget udmærket ud af det, når hun blot i et lykkeligt øjeblik fik en lys idé.

Hun havde kastet det hen over kakkelovnsskærmen, med et svagt forsøg på at ordne det lidt dekorativt. For putte det ned i en skuffe nænned hun dog ikke.

Hendes mand havde leende lykønsket hende til, at hun endelig havde resigneret. Men hun havde nikket med trøstig mine og

forsikret, at det kun var foreløbig. Det røde gardin skulde nok komme til at „gjøre sig“ til sidst.

Et par dage senere lå hun død om morgenen i sin seng. Døden var kommen så stille og pludseligt, at hendes mand, der sov i sengen ved siden af, intet anede, da han stod op og klædte sig på.

Til sidst slog den absolute stilhed fra hans hustrus seng ham med undren. Han keg ind bag omhænget....

„Nu har vi vasket fruen. Hvad skal vi give hende på?“ Det var den gamle pige, som spurgte. Hun kom stille ind i dagligstuen, hvor manden sad sammensunken i en lænestol.

„Ja, for siden fruen skal brændes, så synes jeg, at fruens natkjoler er for gode,“ vedblev den gamle pige. „Det var en anden sag, hvis fruen skulde begraves.“

Han virrede svagt med hovedet og vinkede hende bort med hånden.

Den gamle pige blev stående og så uvis på ham.

„Ja, det kan nu ikke nytte noget, herre," sagde hun lidt efter. „Fruen må jo laves i stand."

Han rejste sig langsomt og så sig flygtigt om. Da faldt hans blik på det røde gardin, som hang over kakkelovnsskærmen.

„Svøb hende ind i det," sagde han med tykt mæle, og pegte på gardinet. Så sank han ned igjen i lænestolen.

„Vil herren ikke se fruen, før de kommer og tager hende?" Det var atter den gamle pige. „Nu er fruen færdig i Jesu navn."

Lidt efter stod han inde hos den døde.

Hun lå på sin hvide seng fra øverst til nederst indhyllet i det røde gardin, der sluttede om hendes slanke legeme som en rummelig, folderig sæk. Over hovedet og ved

fødderne var det samlet sammen og omviklet med hvide silkebånd, bundne i små sirlige sløjfer. Hendes hoved lå lidt på skæve, og det brune hår var stramt flettet ved ørene og stukket ind bag nakken.

Han stod og betragtede hende. Aldrig havde han tænkt, at en død kunde se så skjøn ud. Hun lå der så fin og stille. Ansigtets udtryk var mildt og fredfuldt, og legemet syntes at rødme svagt af livets varme. Men det skyldtes vel det klare stofs stærke farve.

Så havde hun da fået ret. Det røde gardin var kommet til at „gjøre sig“ til sidst.

Hulkende uden lyd stod han der. Pludselig opdagede han en mægtig stor, grønlig flue, der under det røde flor krøb om på hendes bryst. Den måtte fjernes. *Måtte.* Hun, som havde haft denne levende afsky for fluer og alskens kryb. Men hvorledes skulde han få fat på fluen? Han kunde gribe om den med sine fingre og klemme den ihjel, men så

vilde hun have dette ådsel på sit arme, kjære legeme. —

Men skære en flænge i foret — han tog op sin lommekniv, og bøjed sig over den døde.

Der steg liglugt op mellem folderne på det røde gardin.

EN ROSE

Ja, det er jo trist dette her," sa han, og vendte sig i sengen møjsommeligt om mod sin hustru, der var kommen ind i stuen, og stod et stykke borte, lænet op mod det gamle chatol. Hun var lys, blond og stormavet, med blege, dybtliggende øjne, og tyndt hår, der foran i panden var brændt i purr af et krøljern. Hendes morgenkjole af brungult klæde med mørk snorebesætning var plettet og slidt, og hang løst omkring hende.

„Men hvad fejler Du da egentlig?" spurgte hun. Hendes tone var halvt spottende, halvt bebrejdende.

Han strøg sine fingre gjennem sit tætte, mørke hår, løfted det blege, af sort skjæg indrammede ansigt, og så på hende.

Hun så igjen med et glimtende blik. Et blik, der stak ham.

„Onde? Er de onde, de øjne?“ tænkte han, og blev ved at se på hende.

Efter en pause sa hun hen i vejret: „Er det søndag imorgen?“

„Jeg ved ikke,“ svarte han.

„Du følger kanske ikke med dagene?“

Han støtted sit værkende hode i sin højre hånd, og så bestandig på hende.

Denne kvinde, som han havde elsket over alt i verden.

Hun forandred stilling, lænet som hun fremdeles stod op mod chatollet. Det knagede i det gamle møbel.

Så kom det: „Om 9 dage er det din fødselsdag. Hvordan skal vi fejre den?“

„Ja, jeg skal jo altså på sygehjemmet.“

„Men til din fødselsdag er Du naturligvis kommen hjem igjen,“ sa hun træt.

„Nej, det er jeg ikke. Ja, det vil da sige — hvis jeg er død forinden, så kommer kanske mit lig herhjem.“

Hun skreg af glæde.

Sådan forekom det ham, og det isned gjennem hans ryg. I virkeligheden havde hun bare slåt en smældende latter op: Ha, ha, ha! *Du* dø! Og hvad skulde jeg så gjøre med dit lig?"

Han lå i samme stilling med hodet i sin hånd, og han blev ved med at se på hende.

Denne tanke, som i den sidste tid ofte havde strejfet hans sind, men som han dog aldrig havde git rum i sit hjærte — den var altså rigtig. Hun vilde føle det som befriende glæde, hvis han døde.

— Naturligvis. —

Sådan var det altså endt.

Han, som havde bundet sig til hende i så stor, og jublende tro og tillid.

Denne fabel om at to mennesker skulde bli til et!

Sludder og sniksak!

Nej. Den ene var herre, den anden tjener. Eller også var de fiender.

Ak, hvis verden ikke var så fuld af sagn!

— — — — — — — — — — —

Hun stod fremdeles lænet op mod chatollet, og hendes øjne fôr urolig omkring.

„Ja, jeg er så træt,“ sa hun pludselig, og greb med sine hvide, store hænder om sit tyndhårede hode.

„Du er naturligvis forundret over at jeg ikke tar denne din sygdom sørgmodigt nok. Men jeg *kan* ikke. Jeg har git dig alt, hvad jeg har. Jeg har ikke mere.“

„Nej,“ svarte han om lidt. „Jeg ser det.“

Og han tænkte: „Det er sandt, hvad hun siger. Hun har slidt og slæbt for at gjøre det godt for os begge. Men hendes gaver, så gode de vare, strak ikke til. Eller kanske det, hun gav, var ikke hvad jeg tiltrængte. Et er sikkert: Ingen i verden har været så god imod mig, som hun, og *ingen* så ond.“

En underlig trang og tør sjæl var hun.

Så nøgtern og liksom lovbestemt. Å hvor var de forskjellige!

Han lod sagte sit hode falde tilbage på puden og sa: „Vi har altså sat vort liv overstyr for hinandens skyld.“

„Ja.“ Hun begyndte at gå frem og tilbage på gulvet. „Sådan er det.“

Han drejed hodet, og så efter hende. Hvor var hun klodset og bjørnetung. Dette gule, tynde hode, disse hvide labber af hænder, og denne store mave.

En liden, krøllet hårdusk rørte sig på hendes lyse nakke for hvert skridt, hun gik. Hans øje blev hængende ved den, og pludselig, som i et glimt så han hende, som han havde sét hende dengang, hun elskede ham og dengang han elskede hende. Mindet varmede hans hjærte.

Nu lå han her, forbi og færdig, og skulde på sygehjemmet.

Mon hun vilde følge ham? Ikke derfor — han vilde helst ta derhen alene. Men

han var så svag. Rent fysisk trængte han til et medmenneske.

Om en timestid eller to kom vognen.

„Skal jeg hjælpe Dig med noget?“ spurgte hun og stod stille. Hendes stemme var så tynd og skinger.

„Nej tak. Jeg skal nok greje mig alene.“

Så gik hun, og lukked døren efter sig.

„Hvis hun nu ikke var i dit liv, ikke eksisterte,“ tænkte han, mens han uvilkårlig folded hænderne over brystet, „vilde Du så være mere tilfreds?“

„Å nej.“

Så tænkte han på sin halvvoksne datter, som sad derinde i værelset bag ham og læste lektier. Han vilde ta bort uden at sige farvel til hende. Herregud, hvor var det ondt at ha sat barn i verden, når man var så inderlig overbevist om tilværelsens elendighed. Og denne datter var ham dertil undertiden så underlig imod. Hun ligned sin mor så altfor meget. Der var i hendes

tone og mine noget, der tog parti imod ham. Noget næsten fiendtligt.

Og når han så mindedes svundne dage! Dengang hun var ganske liden. — Al den fryd, der da havde været imellem dem. Men det var forbi. Også *det* forbi, som alt andet var forbi.

Hans hustru, denne fede, sikre dame, der kunde snakke og jappe med alle og enhver, hun, som havde dette skjær af verdslig finhed og kristelig åndrighed — hun kunde sagtens!

Å hvor de dog var forskjellige!

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Han stod frem af sengen og klædte sig på. Knæerne skjalv, og mens han pakked sin vadsæk sprang sveden i store dråber frem på hans ansigt.

Ak, hvor han savned en hustru. En hustru, i hvis kjærlighed og medlidenhed han

kunde ha fundet hvile og lægedom for sjæl og legeme.

Hans hustru var ingen hustru.

Når han nu kom på sygehjemmet fik han en plejerske.

Gudskelov.

— — — — — — — — — — —

Da han omsider var færdig med påklædning og pakning, gik han på sine vaklende ben ind i sit arbejdsværelse.

Han vilde skrive et brev til sin datter. Et brev, som datteren først skulde læse når hun var bleven voksen. For det tilfældes skyld at han skulde dø på sygehjemmet. Og det var han vis på, han skulde.

Inde fra dagligstuen hørte han underlige lyde. Hvad var det dog for noget?

Han lytted, og så gik det op for ham, at det var hans hustru, som snorked.

Han satte sig ved sit skrivebord, og skrev følgende:

„Husker Du lille Karen, husker Du hvor

godt og morsomt vi har havt det sammen, dengang *Du* var en bitte liden pige, og *jeg*, din gamle, glade, kjære far? Husker du mine sange om kvældene, når mamma var ude, og Du lå i din seng, og jeg vilde, Du skulde sove. Jeg sang for Dig — jeg, som ikke *kunde* synge. Men Du bad altid om mere, og Du syntes, jeg kunde synge.

Dette brev får Du først at læse efterat jeg er død. Du skal ikke sorge over mig min datter, men bare bevare mig godt i dit minde. Døden tar os jo alle tilsidst, før eller senere. Kan Du huske når jeg strøg Dig ned ad ryggen, og Du lo, og sa, at jeg kildred Dig.

Når solen går ned, når månen står op, når jeg ved, at stjernerne tindrer deruden-for, når vinden suser gjennem træerne, da tænker jeg paa Dig, Karen og jeg sér Dig som dengang Du var min egen lille bitte pige.

Meget mere vilde jeg gjerne ha skrevet til Dig lille Karen, barnet mit. Men jeg er

syg og træt til døden, og jeg orker intet mere.

Farvel min datter. Din far har elsket Dig, og han vil tænke på Dig også i sin sidste stund. Bliv et retskaffent og hæderligt menneske.

Han la det beskrevne papir i konvolut, satte Karens navn udenpå, og gjemte det i skrivebordsskuffen. Så tørred han sveden af sit ansigt, rejste sig, og åbned døren til dagligstuen.

Hans hustru fôr op fra chaiselongen, hvor hun havde ligget og sovet.

„Hvad er der nu igjen?"

„Jeg skal afsted."

„Nå — ah! Dette vrøvl med sygehjemmet. Men Dig om det."

„Du *må* jo dog kunne se, hvor syg jeg er," sa han bønligt. „Bare dette, at jeg aldrig spiser noget."

„Å, Du spiser såmæn ikke så lidt," hun slog en krøl på sin hvide nakke.

Hendes ord virked som et smærtende

slag. Han trængte så inderlig til godhed, nu da han skulde bort fra sit smule hjem, ud for at lægge sig til at dø.

„Ja, jeg må altså — drosken holder dernede.“

Hun tog tøjet på og fulgte med ham.

Lidt efter kjørte de afsted.

Han følte sig så udmattet, så elendig, der han sad i vognen, at han næsten ikke kunde holde sig oprejst. Havde en syg trang til at hvile sit hode mod denne kvindes skulder, blot fordi hun var et menneske som han selv. Men hun sad og snakked med sin tynde, skingre stemme — denne stemme, som han engang havde elsket — snakked om alt og ingenting. Han læned sig tilbage i vognhjørnet. Tårerne randt stride og lydløse over hans kinder.

— — — — — — — — — — —

Vognen holdt ved sygehjemmets port, Hun skaved sig ud, men blev stående rådvild, og mumled om at der var stænget.

„Du må jo ringe," sa han anstrengt. „Herre Jesus for et fruentimmer."

Straks efter blev porten åbnet, og hun gik foran ham op over trapperne, gjennem de lange korridorer, ind i det værelse, der var bestemt for ham. En mørkhåret, venlig sygeplejerske, og en ung fyr med snorer på frakken viste vej.

„Ja ja, farvel," sa hun hurtig, og tog løst om hans skuldre. Hun nærmed sit ansigt til hans, og det, der skulde betyde et kys, virked som et stænk af koldt spyt på hans læber.

— — — — — — — — — — —

Dagene og ugerne gik. Han lå i sin seng, stille og dødtræt.

Hans hustru kom og så til ham. Hun bragte breve og aviser. Undertiden var Karen med. Da måtte han altid græde. Han la hånden over øjnene for at barnet ikke skulde se det.

„Hvad fejler han egentlig?“ spurgte hun overlægen.

Overlægen trak på skuldrene.

„Han er jo aldrig kommen rigtig til kræfter efter uheldet på kjøreturen i vår.“

„Men det er da ikke noget farligt?“

Atter trak overlægen på skuldrene, men dennegang sa han ingenting.

Hun læste i hans øjne, at der ikke var noget håb, og hun følte det som om en byrde sank fra hende.

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

Der var så stille hvor han lå, i sengen med de hvide sygehjemstepper. Gasblusset bag hans hodegjærde var nedskruet.

Han kunde ikke finde hvile. Hvert øjeblik vilde han røre på sig, lægge sig bedre tilrette. Men han orked det ikke.

Af og til randt en tåre ned over hans kind. Han vilde gjerne ha tørret den bort, men formåed ikke at løfte hånden.

Hvor trist og tomt og fattigt hans liv var blevet. Han, som havde drømt og håbet så rigt og stort.

Men sådan drømte og håbed vel alle.

Han tænkte mest på lille Karen. Tænkte på, når hun som fireårs pige i natkjole var kommen ind til ham om kvældene for at sige godnat. Hun havde ikke været tilfreds, før han også havde sagt godnat til hendes fødder.

„Dette er Inger og dette er Trine,“ og så havde hun stukket sine hvide, bløde barnefødder op i ansigtet på ham, den ene efter den anden.

Herre gud, hvordan vilde det mon gå hende i verden?

Det skulde han aldrig få vide. For inat døde han.

Å ja, å ja. Han var så træt, så træt.

Men at dø således — aldeles alene. — Ikke en hånd at trykke til afsked.

Han mindedes sine forældre, som var døde, sine kjæreste søskende, som også var

døde, og med ét grebes han af jubel ved tanken om at han nu muligens skulde få møde dem igjen.

Tankerne snurred rundt og rundt. Han lå som i dvale.

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

„Så har gud elsket verden, at han gav sin søn, den énbårne“ —

Ja, det var en elskelig tanke. Et udtryk for hvad jordens kjærligste ånder havde udpønsket til trøst og støtte for døende og fortvivlende menneskesjæle. Ingen, ingen skulde fortabes.

Hvo som mister sit liv, skal finde det.

Ja, nu skulde han miste sit liv. Han skulde dø.

Men havde naturen råd til slig ødselhed, at den også lod hans sjæl dø?

Hans sjæl. Hvad var hans sjæl? En høj stønnen undslap ham.

Sygeplejersken kom ind, og vilde gi ham

at drikke. Men han lå urørlig på puden. Så gik hun igjen. — —

Liljerne på marken, al jordens herlighed står op på nyt, sused det sagte, gjennem ham. — Å, så træt han var. Død, død, kom. Kom snart.

Pludselig gik der en rykning igjennem ham. Han åbned hastig sine halvbrustne øjne, og stirred med et blik, som skued han vidt ud i verdensrummet.

Foran sig så han en kjæmpestor rose, en klode af en rose, større end jorden. En rødmende solglans lå over den, og forgyldte dens millioner af bløde blade. Det dufted og gløded imod ham. Det sang og klang med underfulde, dæmpede toner. Og mellem alle disse, i purpur og guld skinnende rosenblade, lå millioner af udløste menneskesjæle, næsten usynlige, som i kime.

Der er stedet med de mange boliger, gik det gjennem hans sluknende bevidsthed.

Han vilde række sine arme ud mod den dejlige, duftende klode af en rose, men ar-

mene lå tungt ned, og fingrene gramsed kraftløst på teppet.

Fra isse til fod rystedes hans legeme af en krampetrækning. Så var han død.

Et fredfuldt smil forskjønned hans hvide, stivnende ansigt.

„MAJKALAND“

Lille Anita sad på en skammel i sin legestue med de bare arme korslagt over brystet, midt imellem sine småsenge, hvor dukkerne lå med lukkede øjne. Hun havde selv klædt dukkerne af, og vasket dem, og givet dem natkjoler på, og puttet dem ned under tæpperne, som hun havde svøbt tæt omkring dem. Og så havde hun sagt til den største: „Husk nu på verset i eventyrbogen, som jeg så mange gange har læst for jer“:

„Fromme og gode er mine små,
Stræber op til vorherre at nå — —
Og sig ham når du kommer hjem,
At ingen af dem stikker benene frem
Mér under deres dyne.“

Så havde hun trukket sengenes omhæng godt frem, for at lyset fra hængelampen ikke

skulde gjøre ondt i dukkernes øjne, og sad nu ganske stille og vented på, at de skulde falde rigtig i søvn.

„Så min søde skat, nu er det sengetid,“ det var Anitas moder, som fort kom ind i legestuen.

„Hys, hys mamma,“ hvisked Anita, og trued med pegefingeren. „Du vækker mine børn, når Du taler så højt.“

„Ja, det er også sandt“ hvisked moderen tilbage. „Aldrig kan jeg huske at være stille, når dine småfolk er kommet i seng. Det er en styg bedstemamma, de har.“

„Á nej, for de holder nu af hende alligevel,“ Anita nikked fortrøstningsfuldt til moderen. „Lidt, forstår Du. Ikke så meget som af mig — det har de sagt mig, og det er også rimeligt, for jeg er jo deres mamma, men Du er bare deres bedstemamma.“

Moderen knæled ned foran lille Anita, slog armene om hende og sagde: „Har Du sunget dine børn isøvn, iaften også?“

„Nej, iaften har jeg ikke sunget. Man skal

ikke altid synge, for børnene blir så træt af al den sang. Ikke sandt mamma?“

„Jo, naturligvis. Men hvad har Du så gjort for at få dem til at sove?“

„Jeg har fortalt dem om Majkaland“ — lille Anita så' på sin moder med et strålende blik, og kasted stolt hovedet lidt tilbage.

„Majkaland — hvad er det for et land, lille Anita?“

„Å, det er bare et land, som jeg har,“ svarede Anita, og smilte henrykt. „Et dejligt land, hvor der altid er lyst og varmt, hvor der er solskin alle dage og måneskin alle nætter. Der er blomsterne så store som mennesker, og så skjønne som Gud og Jeso. Men vi sér hverken solen eller månen, bare mærker at det lyser og varmer.“

„Fortæl, fortæl mere!“ bad moderen, og løfted Anita op i sine arme. Så satte hun sig på skammelen, og tog Anita på skødet.

„Hvorfor vil Du så gjerne høre om Majkaland?“ spurgte Anita, og gjemte undsélig ansigtet ved moderens bryst.

„Jo, for jeg har aldrig været i Majkaland. Jeg vidste ikke at Majkaland var til. Fortæl mig nu først, hvorledes Du bærer Dig ad med at komme til Majkaland?“

„Det er bare at lukke øjnene, så er jeg der. Og om natten når jeg sover, så er jeg også i Majkaland. Og véd Du mamma, undertiden, når solen laver guld på billederne inde i dagligstuen, så er det pludselig Majkaland derinde.“

„Hvad bestiller Du så i Majkaland?“

„Du er så nysgjerrig,“ vrissed Anita, og så med ét misfornøjet ud. „Pappa siger, at ingen skal være nysgjerrig, og derfor vil jeg ikke fortælle Dig.“

„Det er ikke nysgjerrighed,“ sagde moderen, og kyssed Anita mange gange. „Det er bare fordi jeg så gjerne vil vide besked om dit Majkaland.“

„Det er slet ikke mit, må Du tro. Det er alles, alles! Jeg kommer der bare på besøg. Men hvergang jeg er der, så hedder jeg prinsesse af Majkaland.“

„Prinsessen af Majkaland!" råbte moderen leende, og skøv Anita med hænderne om hendes liv ud på den yderste spids af sit knæ.

„*Prinsesse*" retted Anita. „Ikke *prinsessen.* Det var ligesom der bare skulde være en, og der er så mange, så mange prinsesser!"

„Nå, og hvad siger så I prinsesser til hverandre?"

„Nu er Du igjen nysgjerrig, mamma," sagde Anita gnavent, og gabed.

„Ja ja, så er det bedst, vi kommer os i seng," moderen rejste sig med Anita på armen.

„Nej, nej, nej," skjændte Anita. „Klokken er ikke så mange endnu," Anita gabed atter.

Moderen bar Anita ind i soveværelset, hvor hun satte hende på en stol, og begyndte at klæde hende af.

„Jeg skal sige det til Pappa," trued Anita. „Pappa har sagt, at klokken skal være 8, før jeg kommer i seng."

Lidt efter stod Anita i chemise på en skammel foran servanten, mens moderen vasked hendes ansigt og hals og arme og hænder.

„Så, nu er det dine fødder,“ moderen tømte vandfadet og fyldte det pány.

„Uf, uf, det er så koldt, så koldt,“ råbte Anita. „Nej, i Majkaland, der kan Du tro! Der bader vi i badekar af guld, og vandet falder lige ned fra den lyseblå himmel midt i karret, og er akkurat passelig varmt.“

„Så min skat. Nu er Du færdig. Det er dog yndigt at være rén, når man kommer i seng. Ikke sandt?“

„Jo mámma. Men i Majkaland, der er vi allesammen rene af os selv. Vi kan ikke blive skidden i Majkaland.“

Anita fik natkjolen på, og blev puttet ned i sin lille seng. „God nat min dejlighed på jorderige,“ sagde moderen og kyssed hende.

Så med ét sad Anita oprejst i sengen og råbte: „Å, men mamma, mamma! Du skulde

